

Bruksela, dnia 25 listopada 2008 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 43/2008

SESJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO Strasburg, 17-20.11.2008

Podczas sesji Parlamentu Europejskiego, która odbyła się w dniach 17-20 listopada w Strasburgu, omawiane były następujące tematy:

1. UNIA GOSPODARCZA I WALUTOWA - Sukcesy i wyzwania po 10 latach istnienia unii gospodarczej i walutowej

W sprawozdaniu przygotowanym przez **Pervenche Beres** (PSE, Francja) i **Wenera Langen** (EPP-ED, Niemcy) i przyjętym przez Parlament Europejski posłowie zawarli swoją wizję funkcjonowania Unii Gospodarczo-Walutowej w najbliższej przyszłości. Uwzględnivszy doświadczenia i wnioski z kryzysu finansowego, Parlament skupił się w swoich rekomendacjach na realizacji strategii lizbońskiej i paktu na rzecz stabilności i wzrostu, nowej strukturze nadzoru rynków finansowych i reprezentacji strefy euro w organizacjach międzynarodowych. W sprawozdaniu posłowie podkreślają, że wspólna europejska waluta zapewniła stabilność i korzystnie wpłynęła na integrację gospodarczą w strefie euro. Należy jednak podjąć większe wysiłki, aby w pełni skorzystać z UGW, która umożliwi wyrównanie poziomu państwom członkowskim i regionom posiadającym PKB poniżej średniej. Parlament podkreśla, że trzeba konsekwentnie przestrzegać głównych założeń paktu na rzecz stabilności i wzrostu oraz apeluje o dalszą konsolidację budżetów i skuteczną politykę w zakresie wydatków publicznych.

• Stabilizacja cen, ograniczanie inflacji

PE ostrzega, by stabilizacja cen nie odbywała się jedynie poprzez ograniczanie wzrostu płac, które realnie powinny podążać wraz ze wzrostem produktywności. Parlament potwierdza swoje silne poparcie dla niezależności EBC. Głównym celem polityki monetarnej EBC jest utrzymanie stabilności cen. Zdaniem posłów, EBC powinien zmierzać w kierunku systemu bezpośredniego wyznaczania poziomu inflacji, w którym punktowy cel inflacyjny zostałby uzupełniony zakresem dozwolonych fluktuacji wokół poziomu docelowego. Przejście do systemu bezpośredniego wyznaczania poziomu inflacji nie powinno odwracać uwagi od dynamiki agregatów pieniężnych, aby uniknąć nowych gwałtownych wzrostów wartości aktywów (ang. asset bubbles). Parlament podkreśla, że do zarządu EBC należy powoływać osoby z doświadczeniem naukowym lub zawodowym w dziedzinie polityki pieniężnej i w sektorze finansowym. W

przyszłości zarząd powinien składać się z dziewięciu członków, którzy posiadaliby wyłączne kompetencje do ustalania wysokości stóp procentowych. W opinii Parlamentu, UE powinna odgrywać wiodącą rolę na szczeblu międzynarodowym w zakresie reformy systemu regulacyjnego usług finansowych.

- **Poszerzenie strefy euro**

Parlament uważa, że należy zapewnić równe traktowanie państw członkowskich należących do strefy euro oraz państw członkowskich pragnących do niej przystąpić, podkreślając jednocześnie, że przynależność do strefy euro wymaga spełnienia wszystkich kryteriów z Maastricht. Posłowie uważają, że Komisja powinna pomóc nowym państwom członkowskim w przygotowaniu swoich obywateli do przyjęcia euro, przeprowadzając intensywną kampanię informacyjną.

- **Zarządzanie i międzynarodowa rola euro**

Parlament z żalem zauważa, że pomimo wzrastającej globalnej roli euro, próby poprawienia zewnętrznej reprezentacji strefy euro w sprawach finansowych i monetarnych nie przyniosły większych postępów. Posłowie uważają, że eurostrefa powinna uzyskać wspólne miejsce w odpowiednich międzynarodowych instytucjach finansowych i forach. Wzmocnienie wpływu UGW w międzynarodowych instytucjach finansowych może być realizowane poprzez wspólne stanowisko UE prezentowane przez wybranych przedstawicieli, takich jak przewodniczący eurogrupy, Komisję i prezesa EBC. Sprawozdanie wskazuje na szereg obszarów, w których zarządzanie strefą euro mogłoby być usprawnione. Wśród propozycji znalazł się pomysł, aby oprócz udziału w niej ministrów finansów, utworzyć formacje eurogrupy w obszarze konkurencyjności, przemysłu, środowiska, zatrudnienia i edukacji. Parlament proponuje zorganizować światową konferencję walutową i wzywa do rozważenia możliwości ustanowienia mechanizmu rozwiązywania sporów walutowych w ramach Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

2. PRAWA KOBIET / RÓWNOUPRAWNIENIE - Równe płace wśród kobiet i mężczyzn

Badania prowadzone w Unii pokazują, że różnice i nierówność pomiędzy kobietami i mężczyznami w przypadku płac, jest bardzo widoczna. Kobiety zarabiają o 15% mniej niż mężczyźni, a w sektorze prywatnym nawet o 25%. Pomimo wzrostu liczby kobiet pracujących, proporcja ta utrzymuje się na tym samym poziomie od 30 lat, oscylując pomiędzy 4-25 % w zależności od kraju członkowskiego UE, bez tendencji spadkowej. Kobieta musi pracować do 22 lutego, czyli 418 dni kalendarzowych, aby zarobić taką samą kwotę, jaką zarabia mężczyzna w ciągu jednego roku, zwraca uwagę raport przedłożony przez PE. W oparciu o te fakty, jak i wiele innych, m.in. niedocenywanie kobiecych profesji czy niekorzystne systemy obliczania płac dla kobiet, PE przygotował raport, w którym zwraca się do Komisji Europejskiej o przedłożenie wniosku legislacyjnego, w sprawie przeglądu istniejącego prawodawstwa. Regularne audyty dotyczące wynagrodzeń, powołanie specjalnych jednostek kontrolujących równość wynagrodzeń, a także wysokie sankcje i kary, to tylko niektóre z sugestii zaproponowanych przez Parlament Europejski. Wprowadzenie w życie zasady jednakowej płacy za taką samą pracę oraz za pracę o równej wartości jest kluczowe, by osiągnąć równość płci - stwierdzają posłowie w sprawozdaniu, które przyjął Parlament Europejski. Posłowie Parlamentu Europejskiego oczekują, że KE, w oparciu o szczegółowe zalecenia zawarte w raporcie, przedłoży Parlamentowi do 31

grudnia 2009 r., wniosek legislacyjny w sprawie przeglądu obowiązującego prawa odnoszącego się do zasad równego wynagradzania kobiet i mężczyzn.

- **Większa przejrzystość**

Raport posłanki **Edit Bauer** (EPP-ED, Słowacja) sugeruje wprowadzenie obowiązku regularnych audytów dla przedsiębiorstw z zakresu równości wynagrodzeń, a także obowiązku publikacji ich wyników wraz ze szczegółowymi statystykami płac z podziałem na płeć. Rekomendacje obejmują także określenie jasnej definicji pojęć takich, jak: GPG - różnica w wynagrodzeniach ze względu na płeć (ang. gender pay gap), bezpośrednia i pośrednia dyskryminacja w zakresie wynagrodzenia, czy też różnica w wysokości świadczeń emerytalnych. Dodatkowo, zasugerowano przygotowanie systemu oceny pracy, zgodne z zasadą równości kobiet i mężczyzn, które będzie opierało się na ocenie faktycznych umiejętności i wydajności pracy, a nie na tym, czy wykonujący pracę jest mężczyzną czy też kobietą.

- **Stosowanie systemu sankcji w już istniejącym ustawodawstwie**

Posłowie zwracają uwagę, że problem tak dużych rozbieżności w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn nie może być rozwiązany przez samo prawo. Dlatego zarówno Komisja jak i państwa członkowskie powinny wzmocnić istniejące przepisy prawne poprzez wprowadzenie do nich odpowiednich rodzajów kar. Posłowie przypomnieli, że państwa członkowskie są już zobowiązane do zapewnienia zadośćuczynienia lub wypłaty odszkodowań, które mają być „skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające”. Jednak podkreślili, że przepisy te nie wystarczają, aby uniknąć naruszenia zasady równego wynagrodzenia. Dlatego raport proponuje dokonanie analizy skuteczności nakładania kar, w tym: skuteczność odszkodowań dla ofiar, kar administracyjnych, czy pozbawienia świadczeń i dotacji unijnych dla pracodawców łamiących prawo.

- **Organy ds. Równości**

Parlament sugeruje powołanie specjalnych Organów ds. Równości, które powinny odgrywać większą rolę w niwelowaniu GPG, zwłaszcza w kontekście wpływania na bardziej skuteczne stosowanie prawodawstwa w dziedzinie równości płci. Powinny być one także upoważnione do monitorowania i raportowania bieżącej sytuacji.

- **DIALOG społeczny**

Parlament w rekomendacjach podkreślił, że państwa członkowskie powinny prowadzić aktywny dialog społeczny oraz zachęcać partnerów społecznych do wprowadzania neutralnych płciowo kryteriów oceny pracy, co umożliwi zarówno pracodawcom jak i zatrudnionym zidentyfikowanie przypadków ewentualnego dyskryminowania w zakresie wynagrodzenia. Dodatkowo, posłowie podkreślili fakt, że niezwykle istotne znaczenie w zapobieganiu dyskryminacji mają działania dodatkowe, mające na celu pogodzenie działalności zawodowej z życiem rodzinnym i prywatnym, np.: usługi opieki nad dziećmi, elastyczność godzin pracy, system urlopów macierzyńskich i ojcowskich, oraz system urlopów wychowawczych ze szczególnym uwzględnieniem urlopu ojcowskiego i jego ochrony oraz płatnych urlopów wychowawczych dla obojga rodziców.

- **Polskie głosy w debacie**

Urszula Krupa, w imieniu grupy IND/DEM, powiedziała, że równouprawnienie w wynagrodzeniach jest konieczne, podobnie jak odpowiednie opłacanie miejsc pracy zdominowanych przez kobiety ze względu na ich predyspozycje psychofizyczne. W

jej opinii, siła oddziaływania regulacji zapisanych już przecież w wielu bezsensownie mnożonych dokumentach jest na pewno zależna od skutecznego egzekwowania prawa w poszczególnych państwach członkowskich. Jednak egzekwowanie prawa może być bardzo utrudnione w związku z przeważającym sektorem prywatnym, gdzie kierujący się w większości chęcią zysku przedsiębiorcy przede wszystkim nie respektują zasad etycznych, moralnych, utrudniając także działanie związków zawodowych, które broniłyby pracowników i brały udział w negocjowaniu płac.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE) powiedziała, że kobiety w Unii Europejskiej średnio zarabiają od 15 do 25% mniej niż mężczyźni. Ponadto system wynagrodzeń biorący pod uwagę wysługę lat przy obliczaniu wynagrodzenia jest niekorzystny dla kobiet, które muszą często ze względów rodzinnych przerywać karierę zawodową. Wychowywanie dzieci, zmiana zawodu czy zmniejszony czas pracy stawia kobiety w sytuacji trwałego strukturalnego opóźnienia. Koncepcja równego wynagrodzenia za pracę o jednakowej wartości nie może być w opinii posłanki „spaczona stereotypowym podejściem do płci, ról społecznych, które do tej pory znacznie wpływały na wybór zawodu i wykształcenia, a urlop macierzyński i wychowawczy nie może być przyczyną dyskryminacji kobiet na rynku pracy”.

Bogusław Liberadzki (PSE) uznał omawiany temat za bardzo ważny. Jednak zauważył, że charakterystyczne jest, że były tylko dwa głosy męskie w tej sprawie. A tymczasem PE rozważa raport, który dotyczy tak ważnych zagadnień, jak te, że „praca jest dużą wartością, praca musi być godnie opłacana i to godne opłacanie powinno być różnicowane w oparciu o takie kryteria jak: rodzaj wykonywanej pracy, wydajność, zdolność do wytworzenia wartości dodanej, a nie według kryterium płci. Ale następują przemiany także w krajach członkowskich, niech mi wolno będzie wspomnieć chociażby mój kraj, gdzie od niedawna, bardzo niedawna, w ramach równouprawnienia mamy także możliwość przyznania urlopu macierzyńskiego ojcu, czyli zbliżamy się, jesteśmy na dobrej drodze”.

Ewa Tomaszewska (UEN) powiedziała, że kobiety nie uzyskują tego samego wynagrodzenia za tę samą pracę. Jednakże ich wynagrodzenie bywa niższe także ze względu na pracę w nisko wynagradzanych sektorach i nietrwałe, niższej jakości formy zatrudnienia. Skutkiem nierówności w wynagrodzeniach jest także nierówność w świadczeniach socjalnych, przede wszystkim dotyczy to emerytur. Z jednej strony niższe płace na tych samych stanowiskach, z drugiej krótszy okres zatrudnienia wynikający z obowiązków macierzyńskich są przyczyną ubóstwa kobiet w wieku emerytalnym. Dlatego nierówność w sferze wynagrodzeń uderza w kobiety podwójnie. Warto zwrócić uwagę, że prawo zwykle zakazuje dyskryminacji, a praktyka wskazuje na kontynuację dyskryminacji. Podstawową kwestią jest więc egzekwowanie prawa.

Zbigniew Zaleski (EPP-ED) powiedział, że nie ma żadnych podstaw, aby dyskryminować kobiety w tym aspekcie. Zwrócił uwagę na trzy kwestie. Po pierwsze, na gruncie ekonomicznym to płaca ma być odpowiednikiem efektów pracy na zasadzie zasługiwania, nie ważne kto to robi. Po drugie, Europa się starzeje, czy chcemy czy nie chcemy, może winno rozpatrzyć się bonus dla kobiet, które wykonują taką samą pracę jak mężczyźni, a jednocześnie one decydują o rodzeniu dzieci i je głównie wychowują zabezpieczając ciągłość populacji. I po trzecie, dobrym

przykładem w tej materii są środowiska akademickie, gdzie dane szanse są jednakowe, a płace uzależnione są po prostu od efektów.

Andrzej Jan Szejna (PSE) stwierdził, że tak jak każdy nie zgadza się z tym, aby wysokość wynagrodzenia była uzależniona od płci. Może być uzależniona od wykształcenia, doświadczenia, ale na pewno nie od płci. Dodał, że ma wrażenie, że prawodawstwo krajowe i prawodawstwo unijne w tym zakresie jest dosyć bogate, a jednak nie jest ono egzekwowane, co potwierdzał wielokrotnie Europejski Trybunał Sprawiedliwości.

3. IMIGRACJA - Błękitna karta dla wykwalifikowanych imigrantów

Parlament Europejski opowiedział się za wdrożeniem systemu Europejskiej Błękitnej Karty dla wykwalifikowanych imigrantów. W ciągu następnych dwóch dekad, w Unii zabraknie dwudziestu milionów wykwalifikowanych pracowników - zwłaszcza w dziedzinie inżynierii i technologii komputerowych. Posłowie chcą ułatwić podjęcie pracy specjalistom z państw trzecich.

UE potrzebuje imigrantów zarobkowych ze względu na starzejące się społeczeństwo i zmiany demograficzne, dlatego posłowie popierają wszelkie środki mające na celu zwiększenie atrakcyjności Unii Europejskiej dla pracowników najbardziej wykwalifikowanych. W porównaniu ze Stanami Zjednoczonymi Unia Europejska posiada bardzo niekorzystną strukturę imigracji. Do UE przybywa zaledwie 5,5% wysoko wykwalifikowanych migrantów z krajów Maghrebu, podczas gdy Stany Zjednoczone lub Kanadę wybiera 54% z nich. UE przyjęła natomiast najwięcej niewykwalifikowanych pracowników z krajów Maghrebu (87%). Jeżeli chodzi o wysoko wykwalifikowanych pracowników ze wszystkich krajów trzecich, UE z udziałem 1,72% w ogólnym zatrudnieniu również zdecydowanie odbiega od pozostałych znaczących krajów migracyjnych, takich jak Australia (9,9%), Kanada (7,3%), Stany Zjednoczone (3,2%) i Szwajcaria (5,3%). Główną przyczyną niskiej atrakcyjności UE jako celu migracji jest 27 różnych systemów przyjmowania migrantów w UE, co znacznie utrudnia przemieszczanie się przyjezdnych z jednego państwa do drugiego.

• Jak zachęcić imigrantów?

W październiku ubiegłego roku Komisja zaproponowała wprowadzenie europejskiej „niebieskiej karty” na wzór „zielonej karty” w USA. Ustanowienie „Błękitnej Karty” może okazać się magnesem przyciągającym wykwalifikowaną siłę roboczą do UE. Parlament przyjął sprawozdanie niemieckiej posłanki **Ewy Klamt** (EPP-ED, Niemcy), w którym zawarte zostały uwagi posłów odnośnie funkcjonowania systemu „Błękitnej Karty” zawartym w projekcie dyrektywy przedstawionym przez Komisję Europejską.

Kartę mogłyby uzyskać osoby z dyplomem ukończenia szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej oraz osoby z pięcioletnim doświadczeniem zawodowym, które m.in. przedstawią ważną umowę o pracę lub wiążącą ofertę pracy dotyczącą zatrudnienia oraz przez okres co najmniej jednego roku w danym państwie członkowskim. Posłowie proponują ustalenie dolnej granicy minimalnego wynagrodzenia przyjmowanych imigrantów na poziomie 1,7 przeciętnego wynagrodzenia brutto w danym państwie członkowskim. Wynagrodzenie nie może

być niższe od wynagrodzenia, które przysługuje lub przysługiwałoby pracownikowi wykonującemu porównywalną pracę w kraju przyjmującym.

Błękitną kartę będą mogły uzyskać osoby z krajów trzecich przebywające legalnie w danym państwie członkowskim na mocy innych postanowień (np. studenci, którzy chcą pozostać w UE i podjąć pracę w zawodach wymagających wysokich kwalifikacji). Dyrektywa nie obejmuje swoim zakresem osób ubiegających się o azyl, ani pracowników sezonowych, dla których przewidziane są odrębne uregulowania.

- **Karta na trzy lata**

„Błękitna Karta” miałaby funkcjonować, jako zezwolenie na pobyt i na pracę przez trzy lata z możliwością przedłużenia o co najmniej dwa kolejne lata. Jeżeli umowa o pracę dotyczy okresu krótszego niż trzy lata, błękitna karta będzie wydana się na okres obowiązywania tej umowy o pracę plus sześć miesięcy. Posiadacz błękitnej karty UE legalnie przebywający przez 36 miesięcy w jednym państwie członkowskim będzie mógł podejmować pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji w innym państwie członkowskim w momencie, gdy zamieszkuje on w pierwszym państwie członkowskim. Na podstawie błękitnej karty w UE będą mogli przebywać i podejmować pracę również członkowie rodzin pracowników, którzy nabywać będą również prawo do opieki socjalnej w kraju, w którym przebywają.

- **Zapobiegać drenażowi mózgow**

Państwa członkowskie nie powinny przyciągać wysoko wykwalifikowanych pracowników z krajów trzecich w sektorach, w których w krajach tych występuje lub może wystąpić brak pracowników o wysokich kwalifikacjach. Dotyczy to zwłaszcza sektora opieki zdrowotnej i edukacji.

- **Dodatkowe kryteria wspólnotowe**

Poszczególne kraje członkowskie same zdecydują, ilu wykwalifikowanych migrantów przyjmą na swoim obszarze. Przed podjęciem decyzji w sprawie wniosku o błękitną kartę UE państwa członkowskie mogą zbadać sytuację na swoim rynku pracy i zastosować krajowe oraz wspólnotowe procedury dotyczące wymogów objęcia wolnego miejsca pracy. Państwa członkowskie, z przyczyn związanych z polityką rynku pracy, będą traktować w sposób uprzywilejowany obywateli Unii, jak również będą mogły w uprzywilejowany sposób traktować obywateli krajów trzecich, w tym tych, którzy przebywają legalnie i otrzymują zasiłki dla bezrobotnych w danym państwie członkowskim, w sytuacji, w której co najmniej dwóch kandydatów jest równie dobrze wykwalifikowanych do wykonywania danej pracy. Niebieskiej karty nie otrzymają obywatele państw trzecich ubiegający się o pracę w sektorach rynku pracy, do których ograniczony dostęp mają pracownicy z innych państw członkowskich. W ramach uznaniowej decyzji państwa członkowskie będą uwzględniać krajowe i regionalne zapotrzebowanie na pracowników.

- **Procedura jednego wniosku o zezwolenie na pobyt i pracę**

W ramach tej samej debaty Parlament rozpatrzy także sprawozdanie posła **Patricka Gauberta** (EPP-ED, Francja), w którym Parlament wydaje opinię do projektu dyrektywy przewidującej z jednej strony procedurę jednego wniosku dla obywateli krajów trzecich starających się o prawo wjazdu na terytorium państwa członkowskiego w celu podjęcia pracy, a z drugiej strony przyznanie praw obywatelom krajów trzecich legalnie pracujących w państwie członkowskim.

Przyjęcie tej dyrektywy i dyrektywy dotyczącej błękitnej karty jest wzajemnie uzupełniające i ma na celu uniemożliwienie prowadzenia dwutorowej polityki imigracyjnej, sprzyjającej migracji osób wysoko wykwalifikowanych i odmawiającej dostępu i praw pracownikom mało wykwalifikowanym. Nowa dyrektywa ustanawia ogólne i horyzontalne ramy legislacyjne dla ogółu obywateli krajów trzecich przyjętych na terytorium UE w celu podjęcia pracy oraz którego celem jest umożliwienie im korzystania z traktowania na równi z obywatelami europejskimi.

4. ROLNICTWO - Ocena Wspólnej Polityki Rolnej: Parlament proponuje kompromisowe rozwiązania

Mniejsze redukcje wsparcia dla rolników, wzrost o 1% kwot mlecznych, możliwość dodatkowego wsparcia producentów mleka i hodowców, utrzymanie dopłat do produkcji oraz możliwość interwencji na rynkach w trudnej sytuacji, to główne postanowienia przyjęte przez Parlament Europejski w sprawozdaniach dotyczących reformy Wspólnej Polityki Rolnej.

Mimo, że WPR to obszar, w którym Parlament Europejski ma jedynie głos doradczy, to jednak prezydencja francuska zdecydowała, że proces legislacyjny nad propozycjami zmian w polityce rolnej Wspólnoty będzie przebiegał tak, jakby obowiązywała procedura współdecydowania przewidziana dla tego obszaru w Traktacie z Lizbony.

- **Mniej środków na programy rozwoju obszarów wiejskich**

Przyjmując poprawki do propozycji Komisji Europejskiej posłowie proponują, aby obecna modulacja (zmniejszenie dopłat bezpośrednich) wynosząca 5% wzrosła do 7% w 2013 roku (a nie do 13%, jak chciała Komisja Europejska) i obowiązywała gospodarstwa otrzymujące dopłaty w wysokości ponad 10 000 EUR (a nie 5 000 jak obecnie). W przypadku gospodarstw otrzymujących dopłaty ponad 100 000 EUR modulacja będzie większa, ale nie aż tak duża, jak w propozycji KE - 1 dodatkowy punkt procentowy (zamiast 3) w przypadku gospodarstw otrzymujących od 100 000 do 199 999 EUR, 2 dodatkowe punkty procentowe (zamiast 6) przy płatnościach bezpośrednich w zakresie 200 000 do 299 999 EUR oraz 3 punkty procentowe (zamiast 9) dla gospodarstw otrzymujących powyżej 300 000 EUR. Posłowie uznali ponadto, że modulacja nie powinna mieć zastosowania do spółdzielni i innych jednostek prawnych złożonych z rolników, które otrzymują mniej niż 100 000 EUR. Parlament zatwierdził poprawki, dzięki którym możliwe będzie utrzymanie do roku **2012** pomocy dla rolników uprawiających tytoń.

- **Kwoty mleczne do przeglądu w 2010 roku**

Zgłaszając swoje propozycje posłowie starali się uwzględnić trudną sytuację na rynku mleka spowodowaną niskimi cenami skupu mleka. Dotychczasowy system kwot mlecznych prawdopodobnie nie będzie stosowany po roku 2015, ale zanim do tego dojdzie posłowie proponują zwiększenie kwot mlecznych o 1 % każdego roku do 2013 roku, ale proszą Komisję Europejską o dokonanie przeglądu sytuacji na rynku w roku 2010, zanim ta zdecyduje się przedstawić propozycje na kolejne lata do czasu zniesienia kwot. Państwa członkowskie będą mogły czasowo zwiększyć kwoty produkcji mleka, jeśli limity przydzielone innym państwom nie zostały wykorzystane. Posłowie proponują utworzenie specjalnego funduszu mlecznego na restrukturyzację sektora.

- **Wsparcie dla sektorów w najtrudniejszej sytuacji rynkowej**

Pozostałe poprawki kompromisowe przyjęte przez posłów z komisji AGRI zakładają możliwość wykorzystania przez państwa członkowskie do 15% ich środków wspólnotowych na wsparcie sektorów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji rynkowej, takich jak sektor hodowlany i mleczarski, z przeznaczeniem na poszerzenie zakresu ubezpieczeń chroniących producentów w przypadku szkód spowodowanych kataklizmami klimatycznymi lub chorobami zwierząt hodowlanych lub upraw.

- **Polski głosy w debacie**

W debacie nad projektami rozporządzeń reformujących zasady WPR wielu posłów z nowych krajów członkowskich - a szczególnie z Polski - wskazywało na konieczność wyrównania wysokości dopłat we wszystkich państwach Unii do jednakowego poziomu.

„Nierówności miały jakieś uzasadnienie w systemie dopłat do produkcji - preferowani byli rolnicy produkujący więcej. Ale dziś, po przejściu na system dopłat obszarowych, nie ma żadnego uzasadnienia dla takiej dyskryminacji. To musi się skończyć po 2013 r. i nie może być podziału na starych i nowych członków. My, nowi, też chcemy być starzy!” - stwierdził wiceprzewodniczący Komisji Rolnictwa, **Janusz Wojciechowski** (UEN).

„Czy można reformować uczciwie rolnictwo europejskie, pomijając 95% gospodarstw rolnych? Te 95% to gospodarstwa rodzinne, których powierzchnia nie przekracza 50 hektarów. Otrzymują one jednak tylko resztki z unijnej puli dotacji rolniczych. Ci najbogatsi, których jest tylko 1%, otrzymują ponad 9 miliardów euro, czyli więcej niż 90% wszystkich gospodarstw. Taka polityka uderza właśnie w gospodarstwa rodzinne, które stanowią o sile europejskiego rolnictwa” - zauważył **Witold Tomczak** (IND/DEM).

„Martwi mnie, że nie ma zgody na generalną zmianę w podejściu do wyrównania dopłat we wszystkich państwach Unii do jednakowego poziomu, co umożliwiłoby zdrową konkurencję wewnątrz Wspólnoty i na zewnątrz. Tak naprawdę ten przegląd potwierdził fakt, iż w Unii Europejskiej trwa ciągle protekcjonizm dla rolnictwa narodowego ze strony krajów tzw. starej Unii w stosunku do krajów nowoprzyjętych” - stwierdził **Andrzej Tomasz Zapalowski** (UEN).

„Miejcie Państwo na uwadze, że duża część gospodarstw rolnych we wschodniej części Unii to gospodarstwa rodzinne. To właśnie ci rolnicy głosowali za wejściem do Unii mając jednocześnie obiecanie równe traktowanie od 2013 roku. Czy mamy im dziś powiedzieć, że zostali oszukani?” - pytał **Sylwester Chruszcz** (NI).

„Wspólna polityka rolna musi zachować swój wspólnotowy charakter przez zapewnienie równych warunków konkurencji w poszerzonej Unii Europejskiej” - stwierdził **Bogdan Golik** (PSE), wskazując na konieczność ponoszenia ogromnych nakładów finansowych przez farmerów w nowych krajach UE na dostosowanie do wymogów ochrony środowiska, bezpieczeństwa żywności i dobrostanu zwierząt.

„Widać olbrzymie zróżnicowanie wsparcia na hektar pomiędzy poszczególnymi krajami: w Belgii jest to ok. 490 euro, w Danii 390, w Niemczech 340, we Francji

260, ale w nowych krajach członkowskich już znacznie mniej: 210 w Czechach, 200 na Słowacji, a w Polsce tylko 190” - wyliczał wysokość dopłat poseł **Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk** (UEN).

„Należy ostrożnie podchodzić do odejścia od systemu kwot mlecznych w 2015 r. Potrzeba przyjęcia drogi dojścia do tej sytuacji. Rynek mleka jest niestabilny, dlatego istnieje potrzeba jego monitorowania” - zwracał uwagę poseł **Czesław Adam Siekierski** (EPP-ED).

„Warto pamiętać, iż „nowe” kraje członkowskie dopiero w roku 2013 osiągną poziom 100% dopłat bezpośrednich, a modulacja może być postrzegana jako zwiastun re-nacjonalizacji polityki rolnej, co byłoby niekorzystne” - przestrzegał **Janusz Lewandowski** (EPP-ED) w oświadczeniu pisemnym złożonym po debacie.

- **Kontekst**

W ciągu ostatnich piętnastu lat wspólna polityka rolna (WPR) uległa radykalnym zmianom. Reformy zainicjowane w latach 2003/2004 zapoczątkowały etap polegający na wprowadzeniu w ramach systemu płatności jednolitej niezwiązanych z produkcją dopłat bezpośrednich oraz na umocnieniu polityki rozwoju obszarów wiejskich, stanowiącej jej drugi filar.

W listopadzie 2007 roku Komisja Europejska przedłożyła komunikat, w którym proponuje kontynuować proces zapoczątkowany reformą z 2003 r. i przedstawiła istotne propozycje, takie jak oddzielenie płatności bezpośrednich od wielkości produkcji, przyspieszone przechodzenie w płatnościach bezpośrednich na jednolitą stawkę uzależnioną od wielkości obszaru, likwidacja małych środków powiązanych z wielkością produkcji lub ich włączenie do systemu płatności bezpośrednich niezwiązanych z wielkością produkcji, dalsza modulacja, degresja płatności bezpośrednich i podnoszenie minimalnych progów płatności, podjęcie decyzji o rezygnacji z kwoty mlecznej i przygotowanie „miękkiego lądowania” dla sektora mlecznego po 2015 roku

Sektor rolno-spożywczy UE zatrudnia 19 milionów osób a popyt na artykuły spożywcze zwiększa się z każdym dniem. Wspólna polityka rolna gwarantuje przestrzeganie surowych norm w zakresie ochrony środowiska w rolnictwie, leśnictwie i powiązanych z nimi dziedzinach.

- **Kompromis ws. Przeglądu Wspólnej Polityki Rolnej¹**

Ministrowie rolnictwa państw UE porozumeli się dnia 20 listopada w sprawie modernizacji Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), która ma ją uprościć i dostosować do wyzwań globalizacji i zmian klimatycznych. Polsce udało się wynegocjować dodatkowe środki w wysokości 90 mln euro na trzy lata począwszy od 2010 roku na wsparcie wybranych sektorów oraz przedłużenie dopłat do owoców miękkich o wartości 11,4 mln euro. Natomiast wszystkie nowe kraje członkowskie dostały w sumie w wyniku przeglądu WPR dodatkowe 360 mln euro na podnoszenie konkurencyjności swojego rolnictwa. Mimo, że dopłaty dla rolników w tych krajach co roku rosą, wciąż ci rolnicy otrzymują znacznie mniej funduszy niż np. ci w

¹ Artykuły autorstwa Ingi Czerny ze źródeł EuroPAP z dn. 19 i 20 listopada br.

Wielkiej Brytanii czy Francji, co wynika m.in. ze stosowania innych plonów referencyjnych przy obliczaniu wysokości dopłat hektarowych.

Przeгляд WPR przewiduje m.in. odchodzenie od instrumentów interwencyjnych w niektórych sektorach i ich stopniową liberalizację. Porozumienie przewiduje zatem stopniowy wzrost kwot mlecznych o 1 proc. przez pięć lat od 2009 roku, tak aby przygotować sektor do ich całkowitego zniesienia w 2015 roku. Jak powiedziała komisarz ds. rolnictwa **Marianne Fischer Boel**, podnoszenie kwot ma zapewnić rolnikom „miękkie lądowanie” w nowej sytuacji. Po zakończeniu tego pięcioletniego okresu podnoszenia kwot mlecznych, polska kwota przekroczy 10 mln ton - poinformował minister Sawicki. Zapowiedział, że aby pomóc polskiemu sektorowi mlecznemu „przygotować się do nowych warunków w wolnym rynku”, Polska przeznaczy część z wynegocjowanych dodatkowych 90 mln euro właśnie na restrukturyzację sektora mlecznego. Ponadto, zapowiedział, że część środków z tej puli może zasilić specjalny pozabudżetowy fundusz na ubezpieczenia upraw i hodowli zwierząt. Jak tłumaczył, z uwagi na anomalie pogodowe w ostatnich latach, są one coraz bardziej wskazane.

Jeżeli chodzi o dopłaty do owoców miękkich, to Polsce udało się uzyskać przedłużenie o kolejny rok (do końca 2012 roku) dopłat do produkcji w wysokości ponad 11 mln euro. Następnie, jak w przypadku innych sektorów, wsparcie będzie kontynuowane jako dopłaty obszarowe (czyli od ha, a nie do produkcji).

Zgodnie z zapowiedziami, kompromis w sprawie przeglądu WPR uwzględnił też inne polskie postulaty. Czyli przedłużenie do końca 2013 roku uproszczonego systemu płatności od hektara (a nie produkcji) SAPS, który miał obowiązywać do 2010 oraz przesunięcie do 2013 roku wejścia w życie pełnego systemu cross-compliance, czyli zasad uzależniających dopłaty bezpośrednio od surowych norm środowiskowych, bezpieczeństwa żywności i dobrostanu zwierząt.

Jedną z najważniejszych konsekwencji przeglądu dla starych państw UE jest dalsze oddzielenie płatności bezpośrednich od wielkości produkcji. Już w ramach reformy WPR w 2003 roku część płatności została uzależniona od obszaru. Niektóre z państw zdecydowały się jednak utrzymać stary system. Teraz KE przekonała je do wprowadzenia od 2013 roku systemu płatności jednolitej, z wyjątkiem premii z tytułu krów mamek, kóz i owiec.

Inne elementy reformy WPR to stopniowe redukcje bezpośrednich dopłat rolnych (zwłaszcza dla największych gospodarstw) na korzyść zwiększania pomocy na rozwój obszarów wiejskich, w tym projekty w dziedzinie ochrony środowiska, gospodarki wodnej i rewitalizację obszarów wiejskich. Ta tzw. modulacja ma jednak dotyczyć głównie starych państw członkowskich, gdyż w nowych dopłaty rolne wciąż jeszcze nie osiągnęły poziomu w starych. Osiągnięty kompromis zakłada, że modulacja będzie stopniowo rosła i wyniesie 10 proc. na koniec 2012 roku, a w największych gospodarstwach otrzymujących rocznie ponad 300 tys. euro - 14 proc. To o wiele mniej niż rok temu proponowała Komisja Europejska.

Odnosnie drobnych plantatorów tytoniu, którzy od **2010 r.** tracą unijne dopłaty do produkcji, będą mogli skorzystać z niewielkiego wsparcia na restrukturyzację i zmianę działalności. Chodzi o pomoc dla drobnych rodzinnych producentów, którzy

zobowiążą się do wdrożenia programów restrukturyzacyjnych lub zmiany działalności. Będą mogli otrzymać pomoc od 2011 roku przez okres trzech lat. W pierwszym roku ta pomoc nie będzie mogła przekroczyć 4,5 tys. euro (na jedno gospodarstwo), w drugim 3 tys. euro, a w trzecim 1,5 tys. euro. Ministrowie rolnictwa państw UE nie zakwestionowali natomiast swej decyzji z 2004 roku, kiedy przyjęto reformę sektora tytoniu w UE. Zgodnie z nią od 2010 roku zniesione zostaną dopłaty do produkcji. Wówczas rolnicy będą dalej otrzymywać tylko dopłaty obszarowe, co - jak powiedział minister Marek Sawicki - w przypadku polskich plantatorów oznacza około 50 proc. obecnych dopłat. Minister Sawicki „nie wykluczył”, że także Polska, w ramach środków dostępnych na wsparcie obszarów wiejskich, stworzy specjalny fundusz restrukturyzujący produkcję tytoniu. „Mamy dwa lata na decyzję” - zastrzegł. Dodał, że spodziewa się, że wraz ze zniesieniem dopłat do produkcji do tytoniu wzrosną ceny skupu tytoniu u producentów papierosów, co zrekompensuje straty rolników.

Decyzję o reformie WPR podjęto kwalifikowaną większością głosów. Choć formalnego głosowania nie było, sprzeciw wyraziła na posiedzeniu Łotwa. Już po zawarciu kompromisu, krytykowała go też Wielka Brytania.

5. ROLNICTWO - Program dystrybucji owoców w szkołach

Po wprowadzeniu w życie pomysłu na szklankę mleka dla każdego ucznia, Parlament uznał, że przyszedł czas, by promować również pozytywne nawyki jedzenia warzyw i owoców oraz edukować dzieci w szkołach na temat zdrowego odżywiania. Posłowie poparli program „Owoce w szkole” i zagłosowali nad znacznym zwiększeniem budżetu na jego realizację aż do 500 milionów w latach 2009/2010. W ostatnich latach nastąpił drastyczny spadek konsumpcji owoców i warzyw w UE. Problemy nadwagi i otyłości w UE pogłębiają się, zwłaszcza wśród dzieci: szacuje się, że około 22 milionów dzieci ma nadwagę, a wśród nich 5,1 miliona jest otyłe (dane z 25 krajów członkowskich UE).

• Program „owoce w szkole” ważny zwłaszcza dla nowych krajów UE

Dane sugerują, że nowe państwa członkowskie najbardziej skorzystałyby ze zwiększenia swojej konsumpcji owoców i warzyw. Zwłaszcza choroby sercowo-naczyniowe występują u nas częściej i zaczynają się wcześniej niż w krajach UE-15. Jest to jeden z wielu problemów zdrowotnych, związanych z niskim spożyciem owoców i warzyw. Zgodnie z danymi statystycznymi dotyczącymi spożycia owoców i warzyw w Polsce przeciętny Polak zjada ich jedynie ok. 250 g dziennie, co plasuje nas na szarym końcu wśród państw członkowskich UE. W rankingu wyprzedzamy jedynie naszych południowych sąsiadów (Czechów, Słowację) i Łotwę. WHO i FAO zaleca codzienne minimalne spożycie tych produktów na poziomie 400 g.

Ważne jest także, że przy spełnieniu określonych warunków, program „owoce w szkole”, będzie skutecznym narzędziem trwałego zwiększenia konsumpcji owoców i warzyw. Program, oprócz dostarczania owoców do szkół, ma obejmować również zestaw działań wspierających, mających na celu podnoszenie świadomości.

• Większe finanse dla długotrwałych efektów

Komisja Europejska na realizację programu zaproponowała budżet w wysokości 90 milionów euro. Jednak posłowie PE uważają, że taka kwota jest niewystarczająca,

gdyż pozwoliłoby to tylko na zapewnienie dzieciom w wieku od 6 do 10 lat jednego owocu raz w tygodniu przez trzydzieści tygodni w roku.

Dlatego PE w przyjętym dziś raporcie przygotowanym przez **Nielsa Buska** (ALDE, Dania), wezwał do znacznego zwiększenia budżetu do 500 milionów euro na realizację programu w latach 2009/2010. W uzasadnieniu parlamentarzyści podkreślają, że jeden owoc tygodniowo nie wystarczy, aby zmienić nawyki żywieniowe, nie wpłynęłoby to również na zmianę stanu zdrowia publicznego. A właśnie długofalowe zmiany są głównym założeniem całego projektu. Dlatego projekt „owoce w szkole” powinien zapewniać każdemu uczniowi porcję owoców codziennie.

Dodatkowo, posłowie zwracają uwagę, że program „owoce w szkole” nie może być kierowany tylko do dzieci w wieku 6–10 lat uczęszczających do szkoły, jak proponowała Komisja. Programem powinny objęte być także dzieci w wieku przedszkolnym, tak aby wypełnić priorytetowe założenia projektu, które wliczają wczesną edukację i „wyrobienie pozytywnych nawyków” wśród najmłodszych.

- **Świeże, nieprzetworzone owoce, produkowane lokalnie**

Posłowie w raporcie podkreślają, że owoce zakupywane do programu „owoce w szkole” powinny być możliwie jak najświeższe, ale przede wszystkim sezonowe i nabywane po niskich cenach. Należy wziąć także pod uwagę kryteria zdrowotne, czyli możliwie jak najmniej sztucznych i niezdrowych dodatków. Zwrócono także uwagę, że należy dać pierwszeństwo produktom lokalnym i - jeśli to możliwe - pochodzącym z upraw sprawdzonych i ekologicznych.

Raport zwraca uwagę na fakt, iż brane pod uwagę mogą być tylko świeże owoce, gdyż przetworzone owoce i warzywa mają niższą wartość odżywczą, dlatego należy wspierać jedynie nieodpłatne dostarczanie świeżych owoców i warzyw.

Państwa, które wyrażą chęć uczestnictwa w programie, powinny również zapewnić wspólnotowe i krajowe środki finansowe, niezbędne do wdrożenia programu oraz podjąć dodatkowe działania, aby program był skuteczny, w tym, np.: udzielanie porad w zakresie zdrowia i odżywiania, informacji na temat korzyści zdrowotnych wynikających ze spożywania owoców, a także informacji na temat cech rolnictwa organicznego.

W przypadku, gdy jedno lub więcej państw członkowskich nie wykorzysta środków wspólnotowych, środki te mogą zostać przekazane do wykorzystania innym państwom członkowskim.

6. ROLNICTWO - Parlament Europejski: Ratujmy pszczoły!

Albert Einstein ostrzegał, iż „jeśli pszczoły znikną, wkrótce to samo stanie się z ludźmi”. Sytuacja w pszczelarstwie zaczyna być dość dramatyczna. Naukowcy szacują, iż produkcja światowej żywności w ponad trzech czwartych uzależniona jest od kondycji sektora pszczelarskiego. Posłowie PE przyjęli projekt rezolucji w sprawie sytuacji w sektorze pszczelarskim.

Neil Parish, który przygotował projekt parlamentarnej rezolucji, dotyczącej sytuacji pszczelarstwa w Europie zwrócił uwagę, że problem jest bardzo złożony a wymarcie pszczół będzie miało poważne konsekwencje, gdyż „dalsze zaniedbywanie problemu światowej populacji pszczół, przyniesie dramatyczne skutki dla i tak już nadszarpniętych światowych zasobów żywności”.

Sytuacja w pszczelarstwie zaczyna być dość dramatyczna. Naukowcy szacują, iż produkcja światowej żywności w ponad trzech czwartych uzależniona jest od kondycji sektora pszczelarskiego. Gdy zabraknie pszczół, nasz łańcuch pokarmowy rozpadnie się na poszczególne ogniwa. Naukowcy nie są jednak zgodni, jakie czynniki są odpowiedzialne za wymieranie pszczół. W dużej mierze na złą kondycję pszczół wpływają zmiany klimatyczne, duże zanieczyszczenie środowiska oraz olbrzymie użycie środków chemicznych i nawozów.

Parlament Europejski przyjął rezolucję dotyczącą sytuacji w pszczelarstwie, w której zwraca uwagę na korzystny wpływ pszczelarstwa na cały ekosystem, a w szczególności jego zasadnicze znaczenie dla ekosystemu rolnego. 84% gatunków roślin uprawianych w Europie jest zależnych od zapylania. PE w przyjętej rezolucji zauważa, że należy bezzwłocznie zareagować na kryzys w sektorze pszczelarstwa nie tylko ze względu na efekty ekologiczne, ale także po to, aby chronić pszczelarzy europejskich. W rezolucji podkreślono, że niezbędne jest rozwinięcie badań nad pasożytami i chorobami a także nad innymi potencjalnymi przyczynami, takimi jak ubożenie różnorodności genetycznej oraz uprawa roślin genetycznie modyfikowanych, dziesiątkującymi rodziny pszczół, udostępniając także dodatkowe środki budżetowe na ten cel.

- **Zanieczyszczenie środowiska a pszczoły**

Jak zauważyli posłowie, trzeba podjąć badania nad związkiem między śmiertelnością pszczół a stosowaniem pestycydów, takich jak tiametoksam, imidaklopid, chlotianidyna, fipronil. Dlatego w przyjętym dokumencie posłowie wezwali KE do przygotowania ram programów badawczych. Parlament podkreślił także, iż niezbędne jest tworzenie obszarów odnowy zasobów, takie jak np. ugory pszczelarskie, w szczególności w regionach o dużych powierzchniach gruntów rolnych. Dodatkowo, jak zauważają parlamentarzyści trzeba zagwarantować kontrolę i nadzór jakości wód powierzchniowych, gdyż pszczoły silnie reagują na wszelkie pogorszenie środowiska i jest to kolejny aspekt, na którym powinny skupić się prace KE.

- **Ochrona pszczelarzy w Europie**

Parlament zwrócił uwagę, że istnieje ogromna potrzeba ochrony europejskich pszczelarzy. Miód pochodzący z krajów trzecich jest zazwyczaj tańszy ze względu na niższe ceny cukru oraz siły roboczej. Dlatego należy zapobiegać nieuczciwej konkurencji ze strony produktów pszczelarskich pochodzących z państw spoza Unii. Dodatkowo, jak zauważają parlamentarzyści niezbędne jest wprowadzenie obowiązku podawania na etykiecie kraju, z którego pochodzi miód. Zwrócono uwagę na konieczność wprowadzenia obowiązku badania miodu importowanego w celu wykrycia ewentualnej obecności przetrwalników zgnilca amerykańskiego. Posłowie w przyjętej rezolucji stwierdzili, że Komisja powinna zaproponować mechanizm pomocy finansowej dla gospodarstw pszczelarskich zagrożonych w wyniku wymierania pszczół oraz zachęcić wszystkie państwa członkowskie do udzielenia sektorowi pszczelarskiemu natychmiastowego wsparcia.

7. INSTYTUCJE - Debata o kryzysie finansowym po spotkaniu na szczycie państw G20

Na forum Parlamentu Europejskiego odbyła się debata, podczas której posłowie wskazywali na konieczność reformy nadzoru nad rynkami finansowymi, agencjami ratingowymi i funduszami inwestycyjnymi. Często wskazywano na potrzebę wsparcia kredytowego drobnych przedsiębiorców. Niektórzy posłowie winili spekulantów, a nawet Komisję Europejską za doprowadzenie do kryzysu poprzez nadmierne skupianie się na potrzebach wielkiego przemysłu. Podczas wystąpień, wielokrotnie powtórzono, jak ważną rolę odegrała UE, odpowiadając na kryzys jednym, wspólnym głosem.

• Rada i Komisja

Przedstawiciel Rady Europejskiej, **Jean Pierre Jouyet** pełniący funkcję sekretarza stanu ds. europejskich rządu francuskiego oraz **Jose Manuel Barroso**, przewodniczący Komisji Europejskiej, przedstawili podczas sesji plenarnej PE w Strasburgu stanowisko Komisji oraz Rady w sprawie odpowiedzi UE na światowy kryzys finansowy. Dodatkowo, podsumowano nadzwyczajny Szczyt Unii Europejskiej z 7 listopada oraz wyniki Szczytu G20, który odbył się w Waszyngtonie w dniach 14-15 listopada.

• Rada

Jean Pierre Jouyet nawiązał do obecnej sytuacji gospodarczej i widocznych już gospodarczych skutków kryzysu finansowego: recesja w wielu krajach Unii, napięcia finansowe, które mają wpływ na działalność podmiotów finansowych i nie najlepsze prognozy gospodarcze na najbliższy rok. Jednak jak podkreślił francuski polityk, wszystkie kraje członkowskie są zmobilizowane, do tego, aby zapewnić ciągłość finansową i kredytową. Podkreślił, że Prezydencja Rady w swojej pracy w ostatnim czasie skupiała się przede wszystkim na tym, aby UE była zjednoczona w obliczu rzeczywistego zagrożenia rozpadu światowego systemu finansowego. Dodał także, że Prezydencja intensywnie pracowała nad przygotowaniem planu działania, który wspierałby instytucje finansowe.

• Jeden głos Europy na świecie

Jean Pierre Jouyet powiedział, nawiązując do Szczytu G20 w Waszyngtonie, że to właśnie Europa była inicjatorem tego historycznego wydarzenia, gdzie dała wyraz jedności, opracowując i prezentując wspólny plan działania. Kontynuując, powiedział, że UE, powinna nadal odgrywać rolę wiodącą w skali międzynarodowej, a prezydencja francuska nadal będzie pracować na wypełnienie wszystkich działań, które ustalono w Waszyngtonie. Jak podkreślił, w tej kwestii Prezydencja Francuska liczy na zaangażowanie Prezydencji Czeskiej i kontynuowanie wysiłków już podjętych: reformy księgowo, nadzór nad instytucjami finansowymi, walkę z rajami podatkowymi. Podkreślił, że Szczyt w Waszyngtonie jednoznacznie dał wyraz potrzebie użycia wszystkich makroekonomicznych elementów, aby zahamować negatywne efekty kryzysu i jego wpływ na gospodarkę. W tej kwestii dodał także, że Rada docenia wysiłki podjęte przez Bank Centralny i obniżenie stóp procentowych.

• Komisja Europejska

Przewodniczący Komisji Europejskiej **Jose Manuel Barroso**, nawiązując do Szczytu G20 w Waszyngtonie, przypomniał, że w dużej mierze zarówno sam szczyt, jak i elementy międzynarodowej debaty były inicjatywą UE. Przewodniczący podkreślił, że spotkanie G20 zainicjowały nową epokę w sterowaniu światową gospodarką, oraz globalne podejście do tego, co wydarzyło się na światowych rynkach finansowych. Jak podkreślił, kryzys obalił pewne stereotypy i aby zapobiec kolejnym, należy zmienić podejście, gdyż w Waszyngtonie wszyscy zrozumieli, że poszczególne rynki i ekonomie są od siebie zależne i także Europa musi zaoferować własną odpowiedź na to, co dzieje się w światowych finansach.

Nawiązując do Planu Pracy KE na 2009 rok, powiedział, że priorytety tego planu zostały wspólnie opracowane przez KE i PE i skupiają się na czterech najważniejszych: wzrost gospodarczy i zatrudnienie, zmiany klimatyczne i zrównoważony rozwój w Europie, działania skierowane do obywateli w Unii oraz działania międzynarodowe. Przewodniczący podkreślił, że Komisja w tym samym czasie pracowała nad przygotowaniem planu działań dotyczącego kryzysu i że wyniki pracy specjalnie powołanej do tego grupy zostaną zaprezentowane 26 listopada. Pan Barroso podkreślił, że w dużej mierze w ostatnim czasie Komisja skupiała się także na przywróceniu klimatu zaufania do instytucji finansowych.

Podsumowując, przewodniczący KE podkreślił, że pomimo wielu negatywnych skutków kryzysu obalają wiele stereotypów i pozwalają na reformy oraz wprowadzenie nowego porządku i ukształtowanie nowego ładu. Dlatego chciałabym podzielić się tym pozytywnym spostrzeżeniem po Szczycie G20, który pokazał, że zmieniło się myślenie wszystkich światowych gospodarek.

- **Grupy polityczne**

Joseph Daul (EPP-ED, Francja) powiedział, że obecnie płacimy wysoką cenę społeczną i ekonomiczną za brak skutecznego organu nadzorującego rynki finansowe. Europejski model społeczny sprawdził się i jest dobrym instrumentem w okresie globalizacji. Szczyt G20 pokazał, że Europa, jeśli chce, potrafi wpłynąć na swoich partnerów i jej głos może być słyszalny. Należy upłynnić rynek, inwestować w badania naukowe, innowacje i wspierać MŚP. Należy oprzeć się pokusie protekcjonizmu, który zawsze jest niekorzystny dla najbiedniejszych państw. Na koniec stwierdził, że Czas kryzysu to dobry okres na dokonanie trwałych zmian.

Martin Schulz (PSE, Niemcy) powiedział, że świat zmierza w kierunku modelu wielobiegunowego, w którym Unia Europejska może odgrywać decydującą rolę. Wiele szczegółowych rozwiązań zostanie przedstawionych dopiero na szczycie wiosennym, podczas gdy już teraz potrzebna jest wiedza, jak zmienić zasady nadzoru finansowego, trzeba rozmawiać o agencjach ratingowych, funduszach inwestycyjnych, o wynagrodzeniach prezesów. Finansiści już teraz okopują się na swoich pozycjach. Nie wolno dawać pieniędzy hazardziście, aby mógł grać dalej. Trzeba zwiększyć obecność sektora publicznego w sektorze finansowym, trzeba określić reguły, gdyż ponosimy odpowiedzialność za drobnych inwestorów. KE powinna już w grudniu przedstawić propozycje.

Graham Watson (ALDE, Wielka Brytania), cytował Adama Smith'a, który twierdził, że „rozpasany wolny rynek ma swoje granice”. Po 1929 roku kraje szukały lekarstwa na kryzys na własną rękę, podczas gdy rozwiązanie musi być wspólne. G20

potwierdził, że dobrze regulowany rynek finansowy może sprzyjać innowacjom. Nie jest prawdą, że nie istniały zabezpieczenia, z Europy płynęły ostrzeżenia o zagrożeniach. W programie prac KE na 2009 rok znalazło się wiele propozycji, które zmierzają do zapewnienia wspólnej i skutecznej odpowiedzi na kryzys. Państwa członkowskie muszą zrozumieć, że recesja jest dobrą okazją, aby pozbyć się pewnych wadliwych przyzwyczajzeń.

Brian Crowley (UEN, Irlandia) podkreślił, że UE, USA, Indie i Chiny muszą współpracować ze sobą nad wypracowaniem standardów, które będą obowiązywać na rynkach finansowych w przyszłości. Cykle ekonomiczne są naturalne, ale dokonywano bezmyślnych pożyczek, doszło do nadużyć. Zastrzyki kapitałowe powinny służyć rozwojowi średnich i małych przedsiębiorstw i inwestowaniu w badania naukowe i innowacje.

Monica Frassoni (Zieloni, Włochy) powiedziała, że ci, którzy odmawiali racji bytu regulacjom rynków finansowych mylili się. W jej opinii KE jest współodpowiedzialna za kryzys, gdyż wołała wiązać sojusze z państwami członkowskimi zamiast z Parlamentem Europejskim i z wielkimi przedsiębiorstwami, zamiast z konsumentami. Potrzebny jest Zielony Nowy Porządek (Green New Deal) - wspólna, długofalowa strategia i inwestycje w zmniejszanie emisji CO₂.

Roberto Musacchio (GUE/NGL, Włochy) powiedział, że w skromnych osiągnięciach szczytu G20 nie widać reformy kapitalizmu. Nie inwestuje się w kierunku ograniczającym spekulacje, nie zastanawiamy się, co legło u podstaw kryzysu - liberalizm. Potrzebna jest gospodarka zorientowana ekologicznie i społecznie.

Hanne Dahl (IND/DEM, Dania) stwierdziła, że przedsiębiorczość stała się bańką w wirze spekulacji, cztery swobody UE nie poprawią sytuacji. Płace nie powinny być postrzegane jako czynnik po stronie kosztów, ale także jako czynnik wpływający na stronę popytową, która może pobudzić gospodarkę.

Jana Bobošíková (NI, Czechy) stwierdziła: „KE i Republika Czeska, jako przyszła prezydencja, nie pójdą na lep iluzji, której uległ prezydent Sarkozy. G20 odrzucił protekcjonizm. To nie kapitalizm sprowadził ten kryzys, ale brak gotowości banków do ponoszenia ryzyka za własne decyzje”.

- **Polskie głosy w debacie**

Ryszard Czarnecki (UEN) powiedział, że kryzys jest udziałem wszystkich krajów członkowskich, więc wszystkie kraje powinny podejmować decyzje, co wspólnie robić. Nie należy dzielić Unii na kraje strefy euro i nowe państwa członkowskie oraz Szwecję i Danię, bo to nie jest przykład europejskiej solidarności. Program działań Komisji to pomieszczenie rzeczy fundamentalnych z mało ważnymi. Dziś sto razy ważniejsza jest walka z bezrobociem i wzrost gospodarczy niż zmiany klimatyczne. Zakończył stwierdzeniem, że dobrze, że KE uznaje za priorytet dalsze rozszerzenie UE o Bałkany.

Andrzej Jan Szejna (PSE) powiedział, że obecnie mamy do czynienia z porażką neoliberalnych teorii ekonomicznych. Deklaracje po G20 przypominają budowanie wałów przeciwpowodziowych tuż po powodzi. Nie możemy koncentrować się na

rynkach finansowych, lecz chronić obywateli przed wzrostem cen żywności, energii i czynszów oraz dochodowość MŚP. Pakiet klimatyczny w obecnym kształcie pociągnie olbrzymie nakłady finansowe i spowoduje wzrost cen energii. Cel jest słuszny, ale środki doprowadzą do kolejnego kryzysu.

8. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI I SPRAWY WEWNĘTRZNE - Parlament krytyczny wobec planów gromadzenia i udostępniania danych pasażerów

Parlament Europejski sprzeciwia się planom gromadzenia i udostępniania danych pasażerów lotów, które mogą naruszać ich prywatność. Posłowie uważają, że proponowane środki nie znajdują prawnego uzasadnienia i mają wątpliwości, czy mogą okazać się skutecznym narzędziem walki z terroryzmem. Parlament domaga się dowodów, że wprowadzenie takiego systemu na poziomie wspólnotowym jest niezbędne oraz wstrzymuje się z wydaniem formalnej opinii do czasu rozwiania obaw wyrażonych w jego rezolucji. Przyjmując rezolucję posłanki **Sophie In't Veld** (ADLE, Holandia) Parlament Europejski krytycznie ocenił wniosek KE dotyczący decyzji ramowej Rady w sprawie wykorzystywania danych dotyczących rezerwacji pasażera (danych PNR) w celu egzekwowania prawa.

Proponowana decyzja ramowa przedstawiona w 2007 roku zakłada, że przewoźnicy będą udostępniać dane pozyskane podczas rezerwacji przez pasażera lotu z i do UE odpowiednim organom państwowym realizującym zadania z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego lub podejmującym działania mające na celu zapobieżenie potencjalnym atakom terrorystycznym.

Posłowie uważają, że proponowana decyzja ma znaczący wpływ na sferę życia osobistego obywateli europejskich i wyrażają ubolewanie, że istnieje tak wiele niejasności co do jej zgodności z EKPC i Kartą Praw Podstawowych, jak również podstawy prawnej. Parlament przypomina, że Europejski Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu już zakwestionował porozumienie w sprawie PNR między UE a USA z powodu złej podstawy prawnej. Posłowie uważają, że Parlament powinien poczekać z formalną opinią do proponowanej decyzji do czasu rozwiania obaw wyrażonych w jego rezolucji i uzyskania koniecznych informacji.

Posłowie kwestionują warunki, na jakich funkcjonował będzie system gromadzenia i wykorzystywania danych i podkreśla, że takie same lub nawet lepsze rezultaty można by uzyskać, usprawniając wzajemną pomoc prawną pomiędzy organami ścigania.

PE podkreśla, że ewentualne przyszłe przepisy ustanawiające unijny system PNR jako nowe ramy dla współpracy policyjnej UE powinny zawierać postanowienia dotyczące okresowej oceny wdrażania, stosowania, użyteczności i naruszeń gwarancji. Posłowie uważają, że nie dowiedziono potrzeby działania wspólnotowego, ani proporcjonalności proponowanych środków. Parlament wyraża zaniepokojenie, że system daje organom ścigania dostęp do wszystkich danych praktycznie bez konieczności uzyskania nakazu. Posłów nie przekonują argumenty wskazujące na wartość danych PNR i ich potencjału do celów egzekwowania prawa. Ich zdaniem nie istnieją dowody, że dane PNR mogą być użyteczne w celu wyszukiwania potencjalnych terrorystów.

Parlament Europejski podkreśla, że przyjęcie odpowiednich ram ochrony danych

w obrębie trzeciego filara stanowi warunek *sine qua non* jakiegokolwiek systemu UE PNR. Dane wrażliwe mogą być wykorzystywane jedynie w indywidualnych przypadkach w kontekście regularnego dochodzenia lub ścigania i uzyskane, jeżeli istnieje nakaz.

Parlament nie chce, aby linie lotnicze zmuszano do gromadzenia dodatkowych danych poza tymi, które gromadzą dla celów komercyjnych.

9. BEZPIECZEŃSTWO I OBRONA - Posłowie przeciw stosowaniu amunicji kasetowej

Parlament Europejski wzywa wszystkie państwa, żeby niezwłocznie podpisały, ratyfikowały i wdrożyły konwencję o broni kasetowej (CCM), która zakazuje stosowania, produkcji, składowania i przekazywania tego rodzaju broni. Parlament przyjął rezolucję, w której wezwał wszystkie państwa do niezwłocznego podpisania i ratyfikacji konwencji CCM zakazującej stosowania, produkcji, składowania i eksportu broni kasetowej jako całościowej kategorii broni. Parlament wzywa wszystkie państwa, żeby na szczeblu krajowym podjęły starania i rozpoczęły wdrażanie CCM jeszcze przed jego podpisaniem, które zaplanowane jest na 3 grudnia br. w Oslo.

Parlament wzywa wszystkie państwa członkowskie UE, które stosowały broń kasetową, żeby udzieliły pomocy ludności dotkniętej jej skutkami oraz by zapewniły techniczną i finansową pomoc w usunięciu i zniszczeniu niewybuchów broni kasetowej. Również Komisja Europejska powinna zwiększyć pomoc finansową, jakiej udziela wspólnotom i jednostkom, które padły ofiarą niewybuchów broni kasetowej.

Na zakończenie międzynarodowego zgromadzenia państw w Dublinie w dniach 19-30 maja 2008 roku, 107 państw przyjęło Konwencję dotyczącą amunicji kasetowej, która zakazuje stosowania, produkcji, handlu i składowania tego rodzaju broni. Konwencja zostanie otwarta do podpisania w dniu 3 grudnia 2008 r. w Oslo. Wejście w życie sześć miesięcy po złożeniu przez 30 państw instrumentów ratyfikacyjnych u Sekretarza Generalnego ONZ. Zdaniem posłów, którzy w październiku skierowali w tej sprawie interpelacje do Rady, niedawne wykorzystanie tego rodzaju broni podczas konfliktu gruzińskiego ponownie pokazało pilną potrzebę przyjęcia wspomnianej Konwencji.

Amunicja kasetowa zrzucona z powietrza w postaci bomb lub wykorzystywana w pociskach artyleryjskich rozprasza się na dużym obszarze. Wiele ładunków nie wybucha i często dostaje się w ręce najmłodszych. Organizacja Handicap International szacuje, że 98% ofiar bomb kasetowych stanowią cywile, z których 27% to właśnie dzieci.

10. ZDROWIE PUBLICZNE - Walka z HIV / AIDS

W tym roku przypada 20 rocznica ustanowienia światowego dnia walki z AIDS. Od 1988 roku podejmowane są międzynarodowe działania na rzecz walki z chorobą, jednak ostatni raport przedstawiony przez Program Narodów Zjednoczonych ds. AIDS (UNAIDS) informuje, że walka z epidemią nie została zakończona w żadnej

części świata. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie wczesnego wykrywania oraz wczesnego leczenia HIV/AIDS.

Parlament Europejski, wziął pod uwagę wszystkie niepokojące sygnały oraz wyniki raportów EuroHIV oraz UNAIDS o wzroście zakażeniami w Europie i na świecie. Dane pokazują, że liczba nowych przypadków zakażeniami wirusem HIV w Unii Europejskiej i w państwach z nią sąsiadujących rośnie w alarmującym tempie oraz że w niektórych krajach szacunkowa liczba osób zakażonych wirusem jest prawie trzykrotnie większa niż wskazują na to oficjalne liczby. 11% ogółu nowych zakażeń HIV w Unii Europejskiej przypada na młode osoby poniżej 25-tego roku życia (dane z 2006 roku).

- **Profilaktyka i badania**

Parlament podkreślił znaczenie opracowania strategii w celu wspierania wczesnego wykrywania i ograniczenia utrudnień w przeprowadzaniu badań a także konieczności zagwarantowania wczesnego leczenia. Niezwykle ważna jest także profilaktyka i informowanie o korzyściach wynikających z podjęcia leczenia we wczesnym stadium choroby. Dlatego KE powinna przeznaczyć znaczące środki polityczne i finansowe, a także zasoby ludzkie na wdrożenia takiej strategii.

„Badania muszą pozostać bezpłatne i anonimowe”, czytamy w przyjętym dokumencie. Posłowie podkreślili także znaczenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych, które dotyczyłyby zapobiegania, badania i leczenia HIV/AIDS.

Posłowie zwrócili uwagę na problem dyskryminacji osób chorych, co wpływa także na to, iż wiele osób boi się dokonywać badań lub podejmować leczenia, właśnie ze względu na powszechna dyskryminację. Dlatego, jak podkreśla rezolucja, PE wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia do swojego prawodawstwa przepisów skutecznie zakazujących dyskryminacji osób zakażonych HIV/AIDS, w tym ograniczeń mających wpływ na swobodę przemieszczania się tych osób.

- **Monitoring**

Parlament wezwał Komisję do zapewnienia dokładnego monitorowania i nadzoru ze strony Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób, w tym opracowywaniu dokładniejszych danych szacunkowych dotyczących ludności niezdiagnozowanej. Powinno odbywać się to przy poszanowaniu poufności i zapewnieniu ochrony danych osobowych. PE do tej pory przyjął dwie rezolucje dotyczące HIV/AIDS: w 2006 oraz 2007 roku. W ostatniej rezolucji, przyjętej 24 kwietnia ub. roku, PE poparł inicjatywy działań zaplanowanych przez KE na lata 2006-2009 oraz wezwał Komisję do wdrożenia programów, zwłaszcza profilaktycznych, które miały by na celu przede wszystkim zapobieganie nowym zakażeniom. W Europie głównym narzędziem monitoringu sytuacji w przypadku HIV/AIDS jest EuroHIV - Europejska Sieć Nadzoru nad HIV/AIDS. EuroHIV zostało założone w 1984 r. na wniosek Światowej Organizacji Zdrowia oraz Francuskiego Ministerstwa Zdrowia, w celu koordynowania nadzoru nad AIDS na poziomie europejskim.

11. SPRAWY GOSPODARCZE I WALUTOWE - Podniesienie górnego limitu pomocy finansowej dla państw członkowskich spoza strefy euro

Eurodeputowani poparli plany KE celem zwiększenia górnego limitu udzielanych pożyczek dla państw członkowskich spoza strefy euro, które mają problemy z bilansem płatniczym, z 12 do 25 miliardów EUR. Jednakże nie wyrazili zgody na to, by KE mogła sama decydować o ww. zmianach, bez koniecznej nowej legislacji.

Rozporządzenie Rady z 2002 r. ustanowiło instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich. Instrument ten jest przewidziany w Traktacie (art. 119). Na mocy art. 119 Traktatu, istnieje wspólnotowy instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla państw członkowskich, które nie przyjęły euro i przechodzą trudności, lub są poważnie zagrożone trudnościami w bilansie płatniczym na rachunku obrotów bieżących lub rachunku kapitałowym. Instrument podlega rozporządzeniu Rady (WE) nr 332/2002 z dnia 18 lutego 2002 r. Rozporządzenie przewiduje, że co trzy lata Rada bada, czy ustanowiony instrument nadal służy swoim celom, pod względem zasady działania, ustaleń i górnego limitu niespłaconych pożyczek udzielonych w jego ramach. Badanie Rady prowadzone jest na podstawie sprawozdania Komisji i po przedstawieniu opinii przez Komitet Ekonomiczno-Finansowy (KEF).

Ostatnio połowa Komisja Europejska zaleciła przyznanie średnioterminowej pomocy finansowej dla Węgier w wysokości do 6.5 mld EUR, co stanowi połowę kwoty obecnie dostępnej w ramach tego instrumentu. Wspomniane wyżej rozporządzenie, przyjęte w lutym 2002 r., obniżyło do 12 mld EUR górny limit wysokości pożyczki, który we wcześniejszym rozporządzeniu wynosił 16 mld EUR. Decyzja ta była uzasadniona znacznym zmniejszeniem się liczby potencjalnych beneficjentów, ponieważ poza strefą euro pozostawały wówczas tylko trzy państwa członkowskie. Zważywszy na wydarzenia ostatnich dni, związane z kryzysem finansowym i gospodarczym oraz na fakt, że od momentu przyjęcia rozporządzenia w 2002 r. znacząco zwiększyła się liczba państw członkowskich nienależących do strefy euro, konieczne jest zwiększenia górnego limitu, gdyż obecny może okazać się niewystarczający. Dlatego Komisja Europejska zaproponowała podniesienie limitu do kwoty 25 mld EUR, mając na celu znaczne zwiększenie możliwości reagowania przez Unię Europejską na ewentualne potrzeby państw członkowskich nienależących do strefy euro. Parlament Europejski poparł tę propozycję.

Komisja zaproponowała także ustalenie specjalnej procedury zmiany wysokości limitu w przypadku pilnej potrzeby podjęcia takiej decyzji, ponieważ obecna procedura – wymagająca zmiany samego rozporządzenia nr 332/2002 z zastosowaniem procedury przewidzianej w art. 308 Traktatu – nie pozwala na bardzo szybką reakcję, jaka może być potrzebna ze względu na wyjątkowo dużą skalę zaburzeń na rynkach. W opinii Komisji, Rada powinna upoważnić Komisję do podejmowania decyzji o zmianie wysokości limitu, po uzyskaniu opinii Komitetu Ekonomiczno-Finansowego zarówno, co do pilności potrzeby takiej zmiany, jak i co do nowej wysokości limitu. Na te zapisy nie wyraził zgody Parlament Europejski, ale podkreślił, że popiera potrzebę szybkiego działania w tych kwestiach w przyszłości. PE przypomniał, że zwrócił się do Rady, by co dwa lata w oparciu o sprawozdanie Komisji i po konsultacjach z Parlamentem oraz po wydaniu opinii przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny analizowała, czy ustanowiony instrument nadal odpowiada na potrzeby, ze względu na które został utworzony.

W rezolucji, europosłowie zwracają także uwagę na to, że należy zachęcać państwa członkowskie nienależące do strefy euro, by przed zwracaniem się o pomoc na szczeblu międzynarodowym występowały do Wspólnoty o ewentualną średnioterminową pomoc finansową w sytuacji deficytu bilansu płatniczego. W opinii PE, obecna sytuacja jest kolejnym dowodem znaczenia euro, jako waluty chroniącej państwa członkowskie należące do strefy euro. Dlatego PE zwraca się do państw członkowskich spoza strefy euro o dołączenie do tej strefy, gdy tylko spełnią kryteria z Maastricht.

Ponadto PE zwraca się do KE o szczegółowe przeanalizowanie, w jaki sposób przeniesienie aktywów z Węgier przez poszczególne banki po przyjęciu planów ratunkowych przez inne państwa członkowskie wywarło wpływ na bilans płatniczy Węgier oraz o zbadanie działań spekulacyjnych (krótka sprzedaż) na waluty państw członkowskich objętych niedawnym rozszerzeniem oraz kwestii, co można zrobić, by zapobiec drastycznemu spadkowi zaufania do ich walut i lokalnych systemów bankowych.

Rezolucja została przyjęta stosunkiem głosów 491 za, 13 przeciw i przy 24 głosach wstrzymujących się.

12. SPRAWY GOSPODARCZE I WALUTOWE – Parlamentarzyści za utrzymaniem zakupów bezcłowych na granicach lądowych i regionalnych lotniskach

Parlament jest zdania, że możliwość zakupów bezcłowych na regionalnych lotniskach i na granicach zewnętrznych UE powinna nadal zostać utrzymana. To stanowisko stanowi część głosowania nad planami KE dotyczącymi uaktualnienia zasad dotyczących podatku akcyzowego. Inne poprawki określają kiedy podróżni mogą mieć dostęp do sklepów bezcłowych oraz czy powinny być wytyczne dotyczące ilości alkoholu i tytoniu, które podróżni mogliby przewozić przez granice.

Parlamentarzyści przyjęli raport stosunkiem głosów **328 za, 319 przeciw** i przy 34 wstrzymujących się.

• Zakupy bezcłowe na regionalnych lotniskach i na granicach lądowych

Propozycja Komisji Europejskiej zakładała, że podróżujący drogą powietrzną lub morską mogą korzystać z zakupów bezcłowych tylko pod warunkiem, że cel odbywanej przez nich podróży znajduje się poza terytorium UE. Parlament natomiast uznał, że także ci podróżni, których punktem docelowym podróży jest lotnisko lub port znajdujący się na terytorium trzecim lub w kraju trzecim powinni móc korzystać ze zwolnienia z akcyzy od wyrobów akcyzowych dostarczanych przez sklepy wolnocłowe. Oznacza to, że jeśli pasażer podróżuje do z Manchesteru do Szanghaju przez Paryż, ma prawo robić zakupy bezcłowe już w Manchesterze, a nie czekać na zrobienie ich w Paryżu. Propozycja Komisji zakładała zniesienie zakupów bezcłowych na zewnętrznych granicach lądowych (ograniczając się do morskich i powietrznych), ale eurodeputowani zagłosowali nad pozostawieniem możliwości takich zakupów. Sprzedaż towarów wolnocłowych dla podróżnych opuszczających terytorium Wspólnoty drogą lądową powinna nadal być dopuszczana.

• Wytyczne dotyczące zakupu tytoniu i alkoholu do celów prywatnych

Osoby prywatne mogą nabywać określone ilości alkoholu oraz tytoniu, płacąc akcyzę w jednym państwie członkowskim i przetransportować te towary do innego państwa członkowskiego bez płacenia dodatkowej akcyzy, jeśli są to towary przeznaczone do celów prywatnych (do użytku prywatnego). Władze podatkowe w niektórych państwach członkowskich domagały się skutecznego egzekwowania wytycznych ilościowych (jako nieprzekraczalnych), np. Komisja Europejska wszczęła postępowanie przeciw Wielkiej Brytanii za ściśle stosowanie wytycznych. Jednak sprawa nie trafiła do sądu, bowiem w międzyczasie Wielka Brytania zaniechała tego typu praktyk. Celem uniknięcia niewłaściwej interpretacji przepisów, Komisja Europejska zaproponowała usunięcie wszystkich odnośników do wytycznych dotyczących ilości tytoniu i alkoholu, które mogą zostać zakupione i przewiezione do celów prywatnych. PE uznał jednak, że te wyłącznie orientacyjne wytyczne powinny pozostać, dla celów dowodowych.

<i>2a. Dla celów ust. 2 lit. e) państwa członkowskie mogą określić, wyłącznie dla celów dowodowych, orientacyjne ilości. Orientacyjne ilości, o których mowa powyżej, nie mogą być niższe niż:</i>
<i>(a) wyroby tytoniowe</i>
<i>- papierosy: 400 sztuk,</i>
<i>- cygaretki (cygara o maksymalnej masie 3 g każde): 200 sztuk,</i>
<i>- cygara: 100 sztuk,</i>
<i>- tytoń: 0,5 kg,</i>
<i>(b) napoje alkoholowe</i>
<i>- napoje spirytusowe: 5 l,</i>
<i>- wyroby pośrednie: 10 l,</i>
<i>- wina: 45 l (w tym maksymalnie 30 l win musujących),</i>
<i>- piwa: 55 l.</i>

W kwestii akcyzy na paliwo, eurodeputowani dodali poprawkę, że państwa członkowskie mogą ustalić, że podatek akcyzowy staje się należny w państwie członkowskim konsumpcji w przypadku nabycia olejów mineralnych już dopuszczonych do konsumpcji w innym państwie członkowskim, jeżeli produkty te są przewożone przy użyciu nietypowych środków transportu przez osoby prywatne lub na ich rzecz. Nietypowy transport może obejmować transport paliw w sposób inny niż w zbiorniku paliwowym pojazdów lub w stosownych kanistrach oraz transport płynnych wyrobów grzewczych inaczej niż za pomocą cystern wykorzystywanych na rzecz podmiotów gospodarczych zajmujących się tym zawodowo.

- **Zakupy na odległość (np. sprzedaż za pomocą Internetu)**

Eurodeputowani poparli projekt Komisji Europejskiej zakładający, że w przypadku, gdy wyroby akcyzowe są nabywane w kraju różnym od kraju nabywcy i później przesyłane (np. za pomocą sprzedaży internetowej), wówczas podatek akcyzowy ma zostać zapłacony w państwie docelowym – i sprzedawca musi dopełnić wszelkich czynności celem zapewnienia zapłaty. Sprawozdawczyni, **Astrid Lulling** (EPP-ED, Luksemburg), zaproponowała przeciwne rozwiązanie, z podatkiem akcyzowym płaconym w kraju sprzedaży a nie zakupu. Po głosowaniu, eurodeputowana wezwała europosłów do ponownego głosowania przeciw sprawozdaniu jako całości, ale w końcu sprawozdanie zostało przyjęte niewielką przewagą głosów „za”.

- **Wyjaśnienia dotyczące towarów przewożonych**

Parlament przyjął również kilka poprawek celem wyjaśnienia zasad naliczania podatku akcyzowego w przypadku towarów zagubionych, ukradzionych i zniszczonych podczas ich przewożenia. PE przyjął również poprawki dotyczące zasad stosowanych do wyrobów akcyzowych przemieszczanych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy. W opinii PE zasady te powinny umożliwiać, przy spełnieniu określonych warunków, złożenie gwarancji generalnej na obniżoną kwotę akcyzy lub zwolnienie z obowiązku składania gwarancji.

Jak w każdym przypadku dotyczącym kwestii podatkowych, stanowisko Parlamentu jest tylko stanowiskiem konsultacyjnym i ostateczną decyzję podejmuje Rada w drodze jednomyślności.

13. POLITYKA SPOŁECZNA - Przyszłość systemów zabezpieczenia społecznego

Starzejące się społeczeństwo ma wpływ na systemy zabezpieczenia społecznego. W swoim sprawozdaniu, posłowie PE wyrażają swoją troskę o utrzymanie europejskiego modelu socjalnego. Eurodeputowani domagają się m.in. wspierania wzrostu zatrudnienia. Systemy zabezpieczenia społecznego są zagrożone: w konsekwencji obecnych trendów demograficznych i starzejącego się społeczeństwa, do roku 2050 w większości państw członkowskich wzrosną wydatki publiczne na emerytury, ochronę zdrowia i opiekę długoterminową. Również osoby czynne zawodowo zostaną poddane presji, stwierdza raport przygotowany przez Gabriele Stauner (EPP-ED, Niemcy).

- **Uwagi ogólne**

Przewiduje się, że stosunek osób powyżej 65 roku życia do osób w wieku produkcyjnym wzrośnie z 1:4 w 2005 r. do 1:2 w 2050 r., dlatego konieczne podjęcie jest działań zmierzających do przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom tego trendu. W kontekście zachodzących obecnie trendów demograficznych, gospodarczych i społecznych oraz konieczności zapobiegania konfliktom między pokoleniami i poszczególnymi grupami społecznymi, konieczne jest znalezienie nowych metod podziału kosztów i korzyści w efektywny i sprawiedliwy sposób pomiędzy mniejszą grupę ludności czynnej zawodowo i większą grupę ludności biernej zawodowo. Celem na poziomie europejskim i krajowym powinno być utrzymanie równowagi między opłacalnością ekonomiczną systemów zabezpieczenia społecznego i systemów emerytalno-rentowych a ochroną przed zagrożeniami społecznymi.

PE podkreśla, że istotą europejskich modeli społecznych jest zasada solidarności między pokoleniami i grupami społecznymi i że są one finansowane przede wszystkim z wpływów związanych z pracą, takich jak składki pracowników i pracodawców czy podatki od pracy. Niemniej jednak PE zwraca uwagę, że starzenie się populacji będzie wywierać znaczną presję na pracowników czynnych zawodowo, a rozwiązanie kwestii zmian demograficznych powinno stanowić priorytet polityczny. W przeciwnym razie bowiem, zmiany demokratyczne mogą osłabić zasadę solidarności, a co za tym idzie europejskie modele społeczne. PE podkreśla zatem

zasadnicze znaczenie wzmocnienia zasady solidarności, w tym sprawiedliwej rekompensaty finansowej.

PE zauważa, że trend ku indywidualizacji przyczynia się do modernizacji drugiego i trzeciego filara, nie zagrażając pierwszemu filarowi systemów zabezpieczenia społecznego, aby umożliwić obywatelom, a szczególnie kobietom i innym grupom podatnym na zagrożenia, większy wybór, a co za tym idzie większą niezależność i możliwość stworzenia własnych dodatkowych uprawnień emerytalno-rentowych.

PE sugeruje rozważenie przez państwa członkowskie przejścia na nowe metody opodatkowania lub wprowadzenie innych rozwiązań alternatywnych, aby zwiększyć stabilność finansową wydatków socjalnych, co zmniejszyłoby obciążenie podatkowe osób o niższych dochodach.

- **Wyższe wskaźniki zatrudnienia**

Spadek liczby osób czynnych zawodowo doprowadzi do spadku liczby przepracowanych godzin ogółem. Dlatego PE uważa, że aby odwrócić tę tendencję, należy podjąć kroki w celu zmniejszenia stopy bezrobocia i zwiększenia zatrudnienia (w połączeniu ze szkoleniami i przekwalifikowywaniem), w tym w odniesieniu do osób posiadających duży potencjał w zakresie pracy, takich jak osoby niepełnosprawne, kobiety i ludzie starsi. PE podkreśla potrzebę umożliwienia elastycznego przejścia na emeryturę na zasadzie dobrowolności, zmiany organizacji pracy oraz inteligentnego wykorzystania nowych technologii. Ponadto PE podkreśla, że konieczna jest również poprawa usług wspierających oraz usług związanych z opieką nad dziećmi i innymi członkami rodziny, aby zmniejszyć liczbę osób pracujących dobrowolnie w ograniczonym wymiarze czasu.

Ponadto, PE przypomina, że wyższe stopy zatrudnienia są w znacznej mierze zależne od potrzeby zapewnienia aktywności wszystkich grup – w szczególności tych wykluczonych z rynku pracy. Dlatego PE podkreśla potrzebę zwalczania dyskryminacji na rynku pracy oraz oferowania pracy osobom nieaktywnym zawodowo. PE podkreśla również potrzebę rozważenia na szczeblu krajowym kwestii podniesienia ustawowego wieku emerytalnego. Jednak PE jest zdania, że niezależnie od różnego w państwach członkowskich ustawowego wieku emerytalnego, konieczne jest zachęcanie pracowników do dobrowolnego pozostawania czynnymi zawodowo, jeżeli pozwalają na to warunki, do czasu osiągnięcia tego wieku lub dłużej.

W raporcie Komisji Europejskiej na temat sytuacji demograficznej w UE czytamy, że urodzeni w powojennym boomie demograficznym Europejczycy, dziś w dojrzałym wieku, stanowią główny potencjał wzrostu siły roboczej w Europie. W 2007 roku tylko około 50 proc. mężczyzn i 40 proc. kobiet w wieku 60 lat wciąż było zatrudnionych. Choć to wciąż mniej, niż zakładają cele Strategii Lizbońskiej, to KE zauważyła, że został odwrócony trend odchodzenia na wcześniejszą emeryturę. Od 2000 roku liczba starszych pracowników wzrosła o 10 proc. Najwięcej osób w wieku 55-64 lata pracuje w Szwecji (ponad 70 proc.) a następnie w Estonii, Danii i Luksemburgu. W Polsce i na Malcie najmniej - około 30 proc. W Polsce - według raportu KE - jest też najmniejszy odsetek (poniżej 3 proc.) osób starszych pracujących nieformalnie lub jako wolontariusze - w organizacjach społecznych czy politycznych. W Holandii, Danii i Szwecji ten odsetek przekracza 20 proc.

- **Emerytury**

PE podkreśla, że publiczne systemy emerytalno-rentowe wzmocniają solidarność społeczną i leżą w kompetencjach państw członkowskich, a ochrona tych systemów powinna stanowić priorytet polityczny. Jednak PE uważa, że większe wykorzystanie alternatyw do emerytur państwowych, takich jak systemów uzupełniających, może stanowić korzystne rozwiązanie. Zwraca uwagę, że prywatne systemy emerytalno-rentowe mogą obejmować pracownicze programy emerytalne finansowane przez pracodawców lub inne zrzeszenia i stowarzyszenia oraz programy indywidualne oparte na oszczędzaniu.

W tym kontekście PE wzywa państwa członkowskie, aby poważnie wzięły pod uwagę konieczność zmiany tradycyjnych systemów emerytalno-rentowych opartych na systematycznej ocenie ryzyka i założeniu standardowego przebiegu życia oraz dostosowały system zabezpieczenia społecznego do reform systemu emerytalnego, zważywszy, że następuje błyskawiczna zmiana zakładanego standardowego przebiegu życia oraz coraz powszechniej występują biografie charakteryzujące się brakiem spójności.

- **Ochrona zdrowia i opieka długoterminowa**

PE podkreśla znaczenie zachowania wartości i zasad stanowiących podstawę wszystkich systemów ochrony zdrowia w Unii Europejskiej, obejmujących powszechną ochronę, solidarność w finansowaniu, równość dostępu i zapewnienie wysokiej jakości opieki zdrowotnej, pomimo konieczności racjonalnego wykorzystywania skromnych środków. Ponadto PE stwierdza, że usprawnienie organizacji i świadczenia usług zgodnie z zasadą pomocniczości daje możliwość poprawy zarówno jakości, jak i opłacalności usług opieki zdrowotnej.

14. STOSUNKI ZEWNĘTRZNE - PE o sytuacji w Demokratycznej Republice Konga

Parlament Europejski przyjął dziś rezolucję w sprawie pogarszającej się sytuacji we wschodniej części Demokratycznej Republiki Konga. Posłowie w przyjętej rezolucji wyrazili głębokie oburzenie z powodu masakr oraz zbrodni przeciwko ludzkości, w tym przemocy seksualnej wobec kobiet i dziewcząt we wschodnich prowincjach DRK. Parlament domaga się, aby zdolności operacyjne i mandat MONUC zostały zwiększone. PE przygotowując rezolucję wziął pod uwagę bardzo złą sytuację w DRK - od chwili wybuchu przemocy, miliony ludzi zostało zabitych i wysiedlonych. Dane pokazują, że około 250 000 ludzi zostało wysiedlonych od czasu wznowienia przez generała Laurenta Nkonde walk w DRK. Doprowadziło to do katastrofy humanitarnej na wschodzie Kongo.

- **Zaangażowanie międzynarodowe**

Parlament wezwał organizacje międzynarodowe, w tym Radę Bezpieczeństwa ONZ, aby w trybie pilnym przyjęła wszelkie środki pozwalające w rzeczywisty sposób zapobiegać dalszym atakom na ludność cywilną we wschodnich prowincjach DRK, która najbardziej dotkliwie odczuwa skutki konfliktu. Parlament wezwał Radę, a w szczególności Belgię, Francję, Włochy i Wielką Brytanię do odgrywania wiodącej roli w zagwarantowaniu, że Rada Bezpieczeństwa ONZ poprze MONUC,

zwiększając jego zdolności operacyjne w zakresie odpowiedniego wyposażenia i potencjału ludzkiego a konkretnie poprzez wkład europejskich sił specjalnych.

Nielegalna eksploatacja bogactw naturalnych we wschodniej części DRK jest źródłem finansowania dla grup rebeliantów. Parlament wezwał kongijskie władze, w porozumieniu z MONUC, do likwidacji źródeł finansowania grup rebeliantów poprzez uniemożliwienie im dostępu do zaopatrzenia w kopaliny, zwłaszcza diamenty, koltan i złoto. PE wezwał także Radę do wystąpienia do Rady Bezpieczeństwa ONZ o wyposażenie MONUC w mandat i środki pozwalające na rozwiązanie problemu eksploatacji kopaliny przez grupy zbrojne.

Posłowie wezwali Komisję i państwa członkowskie do zagwarantowania, że europejskie przedsiębiorstwa nie handlują, nie pośredniczą w handlu ani nie importują produktów pochodnych kopaliny, które zostały pozyskane w sposób przynoszący korzyści grupom zbrojnym w DRK. Posłowie domagają się także pociągnięcia do odpowiedzialności każdego, kto kontynuuje takie praktyki.

- **Przemoc wobec kobiet**

Sytuacja kobiet w DRK jest bardzo dramatyczna w tym konflikcie, zwłaszcza ze względu na powszechne praktyki gwałtów i przemocy seksualnej wobec kobiet i dziewcząt. Dlatego posłowie wezwali do „stosowania zasady „zero tolerancji” w odniesieniu do przemocy seksualnej, która jest powszechnie stosowana, jako narzędzie walki”.

Parlament wezwał Radę i Komisję do natychmiastowego wdrożenia na szeroką skalę programów pomocy humanitarnej i medycznej dla ludności cywilnej, koncentrując się w szczególności na pomocy kobietom i dziewczętom będącym ofiarami przemocy seksualnej. Zwrócono uwagę na rolę kobiet w odbudowywaniu zniszczonych wspólnot.

15. ENERGIA – Wsparcie dla podejmowania na wczesnym etapie działań demonstracyjnych w dziedzinie zrównoważonej produkcji energii z paliw kopalnych

Parlament Europejski przyjął raport wspierający podejmowanie na wczesnym etapie działań demonstracyjnych w dziedzinie zrównoważonej produkcji energii z paliw kopalnych. Działania demonstracyjne procesów CCS (wychwytywania i magazynowania węgla) w fazach wychwytywania, transportu i magazynowania mają na celu ustalenie, czy technologia CCS może zostać wdrożona bezpiecznie i czy stanowi ona opłacalne rozwiązanie dla problemu zmian klimatycznych. W raporcie PE przestrzega, że środki przedstawione przez Komisję są niewystarczające do zapewnienia pożądanego zachęty do stworzenia do 2015 r. co najmniej 12 elektrowni pokazowych, wykorzystujących w komercyjnej produkcji energii zrównoważone technologie paliw kopalnych. Parlament uważa, że dla zagwarantowania opracowania 12 instalacji demonstracyjnych konieczne jest bezpośrednie zaangażowanie finansowe. Dzięki zapewnieniu środków finansowych możliwe jest wyeliminowanie opóźnienia między potencjalnymi możliwościami wsparcia pochodzącymi z handlu emisjami po 2013 r. a niezbędnym etapem planowania i realizacji instalacji demonstracyjnych.

- **Wsparcie PE dla finansowania poprzez unijny ETS od roku 2013**

Powszechne stosowanie technologii CCS – w elektrowniach i długoterminowo w wysokoemisyjnych sektorach przemysłowych – może pomóc w osiągnięciu ambitnych celów UE w dziedzinie ochrony klimatu, wykraczających poza 2020 r. Ponadto, stosowanie tych technologii uzupełnia wysiłki w dziedzinie efektywności energetycznej po stronie popytu i podaży oraz w zakresie odnawialnych źródeł energii. W odniesieniu do unijnego systemu handlu emisjami (ETS) pożądane byłoby w opinii Parlamentu zwiększenie zachęt do produkcji z wykorzystaniem technologii CCS poprzez przyznanie w ramach ETS uprawnień do przewidzianej produkcji w oparciu o technologie CCS, zwiększając je od 2013 roku o co najmniej 25%; jest jednak zdania, że uprawnienia takie powinny być przyznane przynajmniej dwa lata przed budową, żeby mogły być wprowadzone do handlu. Ponadto, PE popiera propozycję, by jako alternatywę założyć przeznaczenie uprawnień w handlu emisjami o wartości 500 mln na wsparcie dla projektów w obrębie UE. PE zachęca ponadto państwa członkowskie do wykorzystywania środków pochodzących ze sprzedaży uprawnień do emisji w ramach ETS na wspieranie technologii CCS i niezbędnej infrastruktury;

- **Dodatkowe finansowanie z VII Programu Ramowego Badań**

PE proponuje, aby środki w wysokości 500 mln euro pochodzące z finansowego instrumentu podziału ryzyka, zablokowane po przyjęciu siódmego ramowego programu badań aż do oceny okresowej, wykorzystać na instalacje demonstracyjne w zakresie CCS, szybko zapewniając środki wspierające, a o ile to możliwe, uzupełnić je zgodnie z propozycją Komisji we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym o dalsze środki finansowe.

- **Kryteria wyboru projektów**

Jeśli chodzi o wybór miejsc składowania, PE podkreśla, że należy ustanowić wiążące i restrykcyjne kryteria z myślą o długoterminowym bezpieczeństwie i trwałości składowisk. PE jest zdania, że składowanie pod dnem morza mogłoby w razie wypadku zagrażać ekosystemom morskim. To może mieć implikacje dla Wielkiej Brytanii, która mogłaby składować duże ilości CO₂ pod dnem Morza Północnego.

Ponadto, raport zdecydowanie zaleca, aby planowane 12 pokazowych elektrowni, które będą włączone do selekcji, miały przewidywaną minimalną moc 180 MW. Dodatkowo, PE uważa za absolutnie konieczne, aby co najmniej 12 instalacji demonstracyjnych, dla których przewidywane jest udzielenie wsparcia, obejmowało możliwe kombinacje trzech technologii CCS, różnych surowców energetycznych oraz zróżnicowanych sposobów magazynowania oraz aby ich lokalizacja odzwierciedlała maksymalne zróżnicowanie geograficzne w obrębie UE.

Raport został przyjęty stosunkiem głosów 474 za, 66 przeciw i 20 wstrzymujących się.

16. PRZEMYSŁ - Europejska polityka kosmiczna przyczynia się do wzmocnienia tożsamości europejskiej

Europosłowie, stosunkiem głosów 443 za, 65 przeciw i przy 16 wstrzymujących się, przyjęli rezolucję PE w sprawie europejskiej polityki kosmicznej: w jaki sposób

przybliżyć przestrzeń kosmiczną do Ziemi? W opinii eurodeputowanych, silna europejska polityka kosmiczna, w szczególności pod względem zastosowań, usług i powiązanej infrastruktury, przyczyni się do zwiększenia społecznych, kulturalnych, gospodarczych i naukowych wpływów Unii, pomoże w rozwoju jej bazy przemysłowej i naukowej, wnieśli wkład we wzrost gospodarczy i zatrudnienie oraz w sposób spójny i realistyczny zapewni jej polityczną i technologiczną autonomię. Posłowie zgodzili się, że obecne priorytety dotyczą terminowego wdrożenia programów: Galileo, EGNOS oraz GMES/Copernicus.

- **Ramy regulacyjne podstawowym elementem Europejskiej polityki kosmicznej**

W rezolucji, PE podkreśla znaczenie opracowania polityki przemysłowej dotyczącej przestrzeni kosmicznej, której decydującym elementem są ramy prawne oraz program normalizujący, który przyczynia się do powstania nowych europejskich rynków wtórnych. Ponadto PE przypomina, że rozporządzenie w sprawie Galileo stanowi wzorzec dla zaangażowania małych i średnich przedsiębiorstw w europejską politykę przemysłową dotyczącą przestrzeni kosmicznej. PE zwraca się do Komisji i Rady, by ustaliły szczegółowy harmonogram utworzenia skutecznych struktur zarządzania programem GMES/Copernicus oraz ustanowiły plan działania dla tego programu w celu poprawy jego skuteczności i określenia dla niego środków budżetowych.

- **Finansowanie Europejskiej polityki kosmicznej**

PE wzywa do rozpatrzenia możliwości włączenia do budżetu Unii nowej specjalnej pozycji budżetowej dotyczącej europejskiej polityki kosmicznej w celu odzwierciedlenia silnego zaangażowania Unii w europejską politykę kosmiczną oraz zwiększenia jasności i przejrzystości tej polityki, w przypadku gdyby przepisy traktatu lizbońskiego dotyczące polityki kosmicznej weszły w życie. Ponadto eurodeputowani wzywają Komisję i państwa członkowskie do promowania inwestycji w naukę i technologię z zakresu przestrzeni kosmicznej. Ponadto, PE wzywa Radę i Komisję, aby zachęcały do tworzenia synergii między osiągnięciami cywilnymi i osiągnięciami w zakresie bezpieczeństwa w dziedzinie przestrzeni kosmicznej, ponieważ europejskie możliwości w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony zależą między innymi od dostępności systemów satelitarnych oraz że dostęp do nich ma decydujące znaczenie dla Unii.

- **Turystyka kosmiczna**

PE wzywa Komisję do opracowania analizy skutków turystyki kosmicznej oraz odnoszących się do niej, niezbędnych, odpowiednich ram obronności, bezpieczeństwa i ram prawnych. Ponadto, zwraca się do Komisji, by podjęła kroki niezbędne do uniknięcia zanieczyszczenia przestrzeni kosmicznej.

- **Badania kosmiczne inspirować młodych Europejczyków**

PE jest zdania, że Europa powinna wypracować wspólną wizję i długofalowy strategiczny plan badania kosmosu, aby odgrywać ważną rolę w międzynarodowych programach (takich jak światowa strategia badań kosmosu) dotyczących załogowych i bezzałogowych badań przestrzeni kosmicznej, w tym możliwości załogowej ekspedycji na Marsa. Na koniec, eurodeputowani podkreślają, że badania kosmiczne mogą w istotny sposób zainspirować młodych Europejczyków do wyboru kariery naukowej i zawodów związanych z techniką oraz do zwiększania potencjału badawczego w Europie.

17. PRAWA CZŁOWIEKA – ukamienowanie zgwałconej 13-letniej dziewczynki w Somalii, kara śmierci w Nigerii, wygnanie rodziny Al-Kurd w Jerozolimie

• Potępienie publicznego ukamienowania 13-letniej dziewczynki, ofiary gwałtu w Somalii

27 października 2008 r. w Somalii ukamienowano trzynastoletnią dziewczynkę Aiszę Ibrahim Duhulow. Ukamienowania dokonała grupa 50 mężczyzn na stadionie w portowym mieście Kismajo na południu kraju na oczach 1000 widzów. Dziewczynka została oskarżona o cudzołóstwo i skazana za złamanie prawa islamskiego, podczas gdy w rzeczywistości została zgwałcona przez trzech mężczyzn. Bojówki al-Shabaab, które kontrolują Kismajo, zatrzymały Aiszę Ibrahim Duhulow i zarządziły jej egzekucję przez ukamienowanie, nie aresztowały jednak ani nie zatrzymały osób oskarżonych o gwałt na niej. Kiedy niektóre z osób obecnych na stadionie próbowały uratować życie Aiszy Ibrahim Duhulow, członkowie bojówek otworzyli ogień na stadionie, zabijając przypadkowego chłopca.

W przyjętej jednomyślnie rezolucji PE zdecydowanie potępia ukamienowanie i egzekucję Aiszy Ibrahim Duhulow i wyraża oburzenie z powodu tak barbarzyńskiego aktu dokonanego na trzynastoletniej dziewczynce będącej ofiarą zgwałcenia. PE wzywa rząd Somalii do potępienia tej egzekucji oraz do podjęcia działań w celu zapobieżenia takim brutalnym aktom w przyszłości. PE wzywa rząd Somalii do wydania dokumentów i oświadczeń rehabilitujących pośmiertnie Aiszę Ibrahim Duhulow. Ponadto PE popiera próby przejęcia kontroli nad portowym miastem Kismajo przez prawowity rząd Somalii i wzywa do postawienia osób oskarżonych o zgwałcenie Aiszy Ibrahim Duhulow przed sądem i przeprowadzenie sprawiedliwego procesu sądowego.

W szerszym kontekście, PE wzywa UE do udzielenia wszelkiego koniecznego wsparcia na rzecz stworzenia stabilnych rządów demokratycznych w Somalii oraz do udzielenia dalszej pomocy rządowi Somalii, aby mógł on przejąć kontrolę nad całym krajem i zaprowadził rządy prawa w sposób zgodny z jego zobowiązaniami międzynarodowymi w zakresie praw człowieka, co zapobiegłoby podobnym egzekucjom w przyszłości. Ponadto nalega, aby misja Unii Afrykańskiej w Somalii (AMISOM) w pełni skorzystała ze swoich uprawnień w zakresie ochrony ludności cywilnej, zwracając szczególną uwagę na kobiety i dzieci, oraz apeluje do upoważnienia tej misji do monitorowania i badania przypadków łamania praw człowieka oraz składania sprawozdań w tym zakresie. Na koniec PE wzywa zarówno władze Somalii, jak i Kenii, do uczynienia wszystkiego, co w ich mocy, oraz do podjęcia wszelkich możliwych inicjatyw politycznych i dyplomatycznych, aby zapewnić uwolnienie dwóch włoskich katolickich siostr zakonnych.

• Wezwanie do zniesienia kary śmierci w Nigerii

W nigeryjskich więzieniach przebywa 720 mężczyzn i 11 kobiet skazanych na karę śmierci. PE wezwał rząd federalny Nigerii i rządy stanowe do zniesienia kary śmierci. W oczekiwaniu na zniesienie kary śmierci, PE wezwał do ogłoszenia natychmiastowego moratorium na wszystkie egzekucje zgodnie z rezolucją 62/149 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 26 lutego 2008 r. i do niezwłocznego zamienienia wszystkich wyroków śmierci na kary pozbawienia wolności.

PE zauważa, że islamskie trybunały stosujące prawo szariatu obejmują swą jurysdykcją sprawy karne w 12 z 36 stanów Nigerii. Trybunały te nadal wydają wyroki śmierci oraz skazują na chłostę i amputację. Ponadto, PE podkreśla, że połowa z 40 000 więźniów w tym kraju przebywa w więzieniach bez procesu lub wyroku. 47% więźniów skazanych na karę śmierci oczekuje na rozpatrzenie swych apelacji. Rozpatrzenie jednej czwartej apelacji więźniów trwało 5 lat, 6% więźniów z toczącymi się apelacjami czekało ponad 20 lat, a jeden więzień spędził 24 lata w celi śmierci. Więźniowie oczekujący na wykonanie wyroku śmierci są prawie bez wyjątku biedni i nie są reprezentowani przez prawnika. W tej sytuacji, PE wzywa rząd federalny Nigerii i rządy stanowe do zapewnienia, że w przypadkach kary śmierci przestrzegane są najbardziej rygorystyczne standardy międzynarodowe oraz standardy konstytucyjne dotyczące sprawiedliwego procesu, zwłaszcza w odniesieniu do niedostatecznej reprezentacji prawnej biedniejszych więźniów, zeznań lub dowodów uzyskanych poprzez zastosowanie przemocy, przymusu lub tortur oraz nadmiernie długiego procesu, a także w odniesieniu do nadmiernie długich procesów i czasu apelacji oraz skazywania nieletnich.

Choć prawo międzynarodowe zakazuje orzekania kary śmierci w przypadku nieletnich przestępców, przynajmniej 40 więźniów oczekujących na wykonanie wyroku śmierci miało od 13 do 17 lat w chwili popełnienia zarzucanego przestępstwa. PE wzywa rząd federalny Nigerii i rządy stanowe do zlikwidowania wszystkich przepisów, które przewidują karę śmierci dla osób poniżej 18 roku życia w chwili popełnienia zarzucanego przestępstwa, zarówno w prawie federalnym, jak i prawie stanowym.

Ponadto, PE wzywa Radę, Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia wsparcia technicznego władzom nigeryjskim w celu dokonania rewizji przepisów prawnych przewidujących karę śmierci, zniesienia kary śmierci oraz usprawnienia procedur śledczych policji nigeryjskiej

- **Eksmisja rodziny Al-Kurd z ich domu we Wschodniej Jerozolimie**

Nocą w niedzielę 9 listopada 2008 r. przedstawiciele policji izraelskiej oraz sił zbrojnych eksmitowały rodzinę Al-Kurd z ich domu w dzielnicy Szeik Jarrah we Wschodniej Jerozolimie, w którym rodzina mieszkała od ponad 50 lat. Zaraz potem umożliwiono osadnikom zajęcie domu tejże rodziny i odcięto dostęp do tego obszaru. Jednak na wniosek grupy EPP-ED, z rezolucji PE wycięto paragraf, w którym była mowa o natychmiastowym zwróceniu rodzinie Al.-Kurd ich domu.

PE w swojej rezolucji ograniczył się do wyrażenia głębokiego zaniepokojenia eksmisją rodziny Al-Kurd, niedawnym zniszczeniem domów rodzin palestyńskich przez władze izraelskie na kilku obszarach Wschodniej Jerozolimy oraz możliwymi poważnymi konsekwencjami tych działań. PE podkreśla, że wspomniane działania, które miały poważny wpływ na życie mieszkańców tych obszarów, są niezgodne z prawem międzynarodowym i wzywa władze Izraela do jak najszybszego ich zakończenia.

PE stwierdza, że takie działania mogą zaszkodzić możliwości osiągnięcia porozumienia pokojowego między Palestyńczykami a Izraelitami i dlatego wzywa Izrael do powstrzymania się od stosowania wszelkiego rodzaju środków jednostronnych, które mogą przesądzić wynik negocjacji dotyczących ostatecznego

statusu, szczególnie jeżeli chodzi o Jerozolimę. W opinii PE takie działania mogą zaszkodzić możliwości osiągnięcia porozumienia pokojowego między Palestyńczykami a Izraelitami; wzywa Izrael do powstrzymania się od stosowania wszelkiego rodzaju środków jednostronnych, które mogą przesądzić wynik negocjacji dotyczących ostatecznego statusu, szczególnie jeżeli chodzi o Jerozolimę. Dodatkowo PE podkreśla, że na mocy prawa międzynarodowego Wschodnia Jerozolima nie podlega jurysdykcji sądów izraelskich, przy jednoczesnym poszanowaniu niezależności izraelskich władz sądowniczych w ramach uznanych przez społeczność międzynarodową granic państwa Izraela. PE ponawia skierowane do władz Izraela wezwanie do natychmiastowego wstrzymania rozbudowy osiedli oraz wznoszenia muru bezpieczeństwa poza granicami z 1967 r., co jest sprzeczne z prawem międzynarodowym i podważa wysiłki pokojowe. Ponadto PE wzywa Radę, Komisję i społeczność międzynarodową, w tym Kwartet Bliskowschodni, do podjęcia wszelkich możliwych wysiłków mających na celu ochronę Palestyńczyków zamieszkujących osiedle Szeik Jarrah oraz inne obszary Wschodniej Jerozolimy oraz wzywa Kwartet do aktywniejszego zaangażowania w tym kierunku.

18. INSTYTUCJE - Wizyta naczelnego rabin Brytyjskiej Wspólnoty w PE: Dialog i wspólne przymierze nadziei potrzebne Europie

Jonathan Sacks, naczelnny rabin Brytyjskiej Wspólnoty, był kolejnym gościem PE biorącym udział w uroczystym posiedzeniu, w ramach obchodów Roku Dialogu Międzykulturowego. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego Hans Gert Pottering witając Jonathana Sacksa, powiedział, że wiara i religie przyczyniły się do tego, czym dzisiaj jest społeczeństwo europejskie - humanistyczne i oświecone. Przypominając, że PE w ramach obchodu roku Dialogu Międzykulturowego gościł już Wielkiego Mufti Syrii Ahmada Badera Hassouna oraz Patriarchę Ekumenicznego Bartłomieja I, dodał, że „wraz z wystąpieniem reprezentanta religii żydowskiej, jest to pełna reprezentacja chrześcijaństwa, judaizmu i islamu”.

• Europejska cywilizacja powstała z dialogu

Jonathan Sacks rozpoczął swoje przemówienie od przypomnienia historycznych momentów w dziejach świata, bardzo ważnych w dialogu religijnym, podkreślając, że dialog był obecny od początku dziejów cywilizacji. Jak podkreślił Rabin, należy wymienić trzy najważniejsze momenty dialogu między religiami. Pierwszy, 2000 lat temu, kiedy europejska cywilizacja narodziła się właśnie z dialogu, pomiędzy starożytną Grecją i Izraelem, z dialogu, który dał fundamenty dla Europy. Drugim ważnym momentem był czas pomiędzy X a XIII wiekiem, który znamy jako Al Andalus, ruch kulturowy i filozoficzną myśl przyczyniającą się do rozwinięcia dialogu religijnego. Dialog Islamu wpływał na Żydów, a dialog Żydów wpłynął na chrześcijaństwo, np.: Świętego Tomasza z Akwinu. Jonathan Sacks podkreślił, że trzecim ważnym momentem w historii był moment dialogu po Holokauście, czyli dialog chrześcijan i Żydów, gdyż dzisiejsza przyjaźń chrześcijan i Żydów zrodziła się z 2000 lat tragedii.

• Dialog podstawą współczesnej Europy: musisz powiedzieć TY, zanim powiesz JA

Rabin Jonathan Sacks, nawiązując do dwóch ważnych biblijnych wątków: stworzenia mężczyzny i kobiety oraz konfliktu Kaina i Abla, przedstawił w bardzo przejrzysty sposób istotę dialogu, „muszę powiedzieć Ty, zanim powiem Ja, muszę zrozumieć

innych, żeby zrozumieć siebie”. Dodał, że „tam gdzie kończą się słowa, zaczyna się przemoc. Dialog jest jedyną drogą, aby pokonać zło w naszej naturze”. Rabin Sacks podkreślił, że w dzisiejszych czasach musimy pamiętać, że mamy i wspólne cechy i różnice i jest to podstawą do prostego ujęcia dialogu: „gdybyśmy byli kompletnie różni, nie moglibyśmy się komunikować, ale gdybyśmy byli tacy sami nie mielibyśmy sobie nic do powiedzenia”.

- **Europa potrzebuje przymierza**

Jonathan Sacks dodał jednak, że dialog nas zbliża, ale często nie wystarcza, kiedy inne siły odciągają nas od siebie, tak jak stało się w przypadku wielu konfliktów, wymieniając na przykład konflikty etniczne na Bałkanach, czy Holocaust. Dlatego właśnie „Europa potrzebuje przymierza otwartego, długotrwałego, opartego na wzajemnym wspieraniu, rodzinie, wspólnotcie, dobroczynności i pracy”. Jednak podkreślił, że takie przymierze to nie umowa czy kontrakt, na określony czas, oparty na szukaniu korzyści. „Przymierze to my i tożsamość. Społeczna umowa to same państwa, a społeczne przymierze to społeczeństwa i na nich powinno opierać się przymierze w Europie. Nie ma państwa bez społeczeństwa”. W tym kontekście powiedział, że same prawa tworzone przez państwa nie wystarczą, gdyż „prawo może tworzyć konflikt: prawo do życia, przeciw prawu wyboru, prawo do wolności przeciw prawu szacunku. Prawo bez odpowiedzialności nie ma znaczenia”. Nawiązując do holokaustu dodał, „Musimy pamiętać, co się zdarzyło, kiedy nie mogliśmy rozmawiać. Mamy dużo języków, ale jeden świat. Musimy wiedzieć jak stworzyć wspólne, nowe przymierze nadziei”. Kończąc swoje przemówienie powiedział, że Europa potrzebuje przymierza, zwłaszcza teraz w obliczu kryzysów.

Jonathan Sacks, pełni funkcję Naczelnego Rabina Brytyjskiej Wspólnoty Narodów od 1991 roku. Jest szeroko rozpoznawalnym ambasadorem i reprezentantem społeczności żydowskiej, często określany także jako wpływowy lider religijny. Wielokrotnie nagradzany za dialog pomiędzy religiami, jest autorem książek na temat sytuacji współczesnej religii żydowskiej. W Wielkiej Brytanii znany jako osoba niezwykle medialna, niejednokrotnie zapraszany do udzielenia wywiadów oraz wystąpień w radio i telewizji. Jest profesorem wizytującym na wielu uniwersytetach.

19. PRZEMYSŁ - Trudności sektora samochodowego

Podczas debaty w sprawie trudności, na jakie napotyka przemysł samochodowy w Europie pojawiły się liczne głosy wzywające do inwestowania w produkcję bardziej energooszczędnych pojazdów. Posłowie omawiali kondycję przemysłu samochodowego w Europie. Komisarz UE do spraw przemysłu, **Günter Verheugen**, powiedział, iż aż o milion sztuk może spaść sprzedaż samochodów w przyszłym roku. Około 15 milionów Europejczyków pracuje w sektorze przemysłu samochodowego. Jedną z głównych marek na rynku - Opel (Vauxhall w Wielkiej Brytanii) - jest w trudnej sytuacji ze względu na kryzys kredytowy i spadek cen. Parlament Europejski wezwał do większych inwestycji w budowę bardziej wydajnych samochodów i odejście od subsydiów dla starszych modeli. Posłowie domagali się również określenia realistycznych celów dla producentów i silniejszych bodźców prowadzących do zwiększenia sprzedaży samochodów w Europie i na świecie. Przedstawiciel francuskiej prezydencji powiedział, że europejscy ministrowie przyjęli już założenie, że potrzebne może okazać się wsparcie dla producentów samochodów

w Europie. Zdaniem Verheugena należy opracować jasne i przewidywalne reguły, a nie sięgać po dotacje.

Z kolei komisarz ds. konkurencji, **Neelie Kroes**, przestrzegła Francję i Niemcy przed rozpoczynaniem swoistego wyścigu z USA w oferowaniu gwarancji dla koncernów samochodowych - pisze agencja Reutera. „Proszę wszystkie rządy, aby unikały kosztownej pułapki wyścigu subsydiów” - powiedziała Neelie Kroes w Brukseli nazajutrz po tym, gdy nie powiodły się starania amerykańskiej „wielkiej trójki” - GM, Forda i Chryslera o 25 mld dolarów pomocy publicznej w Kongresie. Tymczasem oczekiwania europejskich producentów aut, w tym spółek należących do wspomnianych firm amerykańskich, wzrosły do kwoty 40 mld EUR. Liczą one głównie na rządowe gwarancje kredytów i zwolnienia podatkowe. Zdaniem pani komisarz producenci muszą się zadowolić pomocą zgodną z regułami obowiązującymi w UE. Wskazała przy tym na środki, którymi Komisja Europejskie wspiera innowacje oraz działania na rzecz środowiska.

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska²

² Na podstawie debat w Parlamencie Europejskim, notatek prasowych PAP i informacji serwisu prasowego PE.